

MINDENKI ISKOLÁJA

FELADATTÁR

Alkalmazott Neveléstudományi Tanszék, 2014

SZERKESZTETTE

**CZETŐ KRISZTINA
LÉNÁRD SÁNDOR**

© Czető Krisztina és Lénárd Sándor

ISBN 978-963-284-558-6

Felelős kiadó: az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Karának dékánja

Kedves Olvasónk!

A Mindenki Iskolája Feladattár hallgatói egyéni munkára épülő feladatainak kötetét tartja kezében.

Feladattárunkban a **Mindenki Iskolája** kurzushoz kapcsolódóan gyűjtöttük össze azokat az egyéni hallgatói munka keretében végezhető feladatokat, intézménylátogatási gyakorlatokat, melyekről azt gondoljuk, nagymértékben segítik a különböző tanári kompetenciák fejlesztését.

Azért, hogy a feladattárban való böngészést megkönnyítsük, az otthoni feladatokat **zöld sablonnal** jelöltük.

9 Sajtóelemzés

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Sajtóelemzés	Trencsényi László
A fejlesztendő kompetencia - Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése - A tanuló személyiségfejlesztése - Társadalmi-kulturális folyamatok, iskolarendszerünk jellemzőinek értelmezése - Értékek sokféleségének tudatos kezelése, elfogadása	Részletesebb kompetencia leírás (ELTE anyag alapján) Átlátva iskolarendszerünk jellemzőit képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális folyamatokat, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai és iskolán kívüli életét. Az iskola világában tudatosan kezeli az értékek sokféleségét, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteltetésben tartására; és képes olyan pedagógiai helyzetek teremtésére, amelyek ezeknek az értékeknek elfogadását segítik.
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása - tanári instrukciók A hallgató (vagy hallgatók szövetkező csoportja) készítsen naplópokkból, magazinokból, egyéb írott sajtóanyagumból (legalább egy heti, hónapi „anyagból”) olyan összeállítást, mely a szóban forgó kompetencia érvényesülésére példa nevelő és diákok kapcsolata (konfliktusai stb.) a fejlesztési folyamatban,	

Az intézménylátogatásokhoz köthető gyakorlatokat **kék színnel** különböztettük meg.

30 Majomsziget

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Majomsziget	Trencsényi László
A fejlesztendő kompetencia 1. A tanuló személyiségfejlesztése 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése 4. A pedagógiai folyamat tervezése 5. A tanulási folyamat szervezése és irányítása	Részletesebb kompetencia leírás (ELTE anyag alapján) A pedagógus a gyermek és általában az ember fejlődés- és személyiségjellemzőinek, a tanuló sajátosságainak ismeretében a különféle ember, gyermekképek, valamint az ezeket alakító kulturális, szociális hatások értelmezése alapján és az egyéni szükségleteket, igényeket figyelembe véve képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók érteimi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését. Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkiben meglatni az értékeket, érzékeny a tanulók problémáira, és képes személyre szabott segítséget nyújtani. Az iskola világában tudatosan kezeli az értékek sokféleségét, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteltetésben tartására; és képes olyan pedagógiai helyzetek teremtésére, amelyek ezeknek az értékeknek elfogadását segítik. A tanár képes pedagógiai céljainak és azok elérését biztosító oktatási-nevelési stratégiájának megvalósítására. Képes a különböző céloknak megfelelő stratégiákra a motiváció, differenciálás, tanulási alapkérdés határára, a tanulási eredménytelenségek

Hasznos és élvezetes böngészést kívánunk,

A Szerkesztők

Hogyan használjam a kötetet?

A Mindenki Iskolája kurzus keretében oktatójával egyeztetve, meghatározott számú választott feladatokból kell felépítenie féléves portfólióját. Ebben a feladattárban a választható feladatokat találja.

Minden feladat esetén feltüntettük, hogy melyek azok a kompetenciák, melyeket a feladat leginkább fejleszt. A feladatokat leíró táblázatokban szintén megtalálja a részletes leírást, az ajánlott munkaórák számát, illetve a sikeres munkához ajánlott irodalmakat és munkájának értékelési szempontjait.

Az összegyűjtött feladatok többsége több kompetenciához is kapcsolódik, ezért a fejezetek elején megjelenítettük azokat a feladatokat, melyek az adott kompetencia fejlesztését segítik. A kötet elején egy táblázatba rendszereztük a gyakorlatokat, melyben láthatja, mely feladatok vélhetően mely kompetenciákat fejlesztik.

Kérdéseivel bizalommal forduljon a kurzus oktatójához!

Sikeres szakmai munkát kívánunk!

A Szerkesztők

Feladatjegyzék

1.	Esettanulmány készítése sikeres romák élettörténetéről	9
2.	Fejlődési mélyinterjú	10
3.	Filmösszeállítás	11
4.	Hibaanalízis-olvasás	12
5.	Iskola az előítéletek leépítéséért	13
6.	Kisebbségek a médiában	14
7.	Lehetőségeim	15
8.	Mit szólnak hozzá mások?	16
9.	Önreflektívissszé	18
10.	Pistike-vizsgálat	20
11.	Roma kultúra, népszokások hagyományok	21
12.	Sajtóelemzés	22
13.	A sajtó rejtett multikulturális nevelő hatása	23
14.	Sokszínű narratívák	24
15.	Szöveggyűjtemény-szerkesztés	26
16.	Statisztikaelemzés	27
17.	A hely, ahol élünk, ahol tanulunk	28
18.	Könyvesboltok kínálatának elemzése	30
19.	Majomsziget	32
20.	Ismerjük meg egymást	34
21.	Közösségeim	36
22.	Virtuális közösségek	37
23.	Tanár úr kérem...	38
24.	Múzeum az iskolatáskában	41
25.	Osztályfőnöki tematikus terv	43
26.	Pedagógiai programelemzés	46
27.	Tanórán kívüli szabadidős tevékenység tervezése	47
28.	Órakezds – órazárs (rituálék)	50
29.	A tanár értékelő szavai és gesztusai tanórán	52
30.	Ellenőrző könyv	53
31.	Diákönkormányzat működése	55
32.	Házirendelemzés	57
33.	Fogalomtáram	60
34.	Osztályfőnöki interjú	62
35.	Problémafeltárás	64
36.	„Jaj de szép a tanár néni cipője”	65
37.	Mozgástérkép	66

	1. A tanuló személyiségfejlesztése	2. A tanulói csoportok közösségek alakulásának fejlesztése	3. Szaktudományi, szaktárgyi és tantervi tudás integrálása
A hely, ahol élünk, ahol tanulunk	✓	✓	
A sajtó rejtett multikulturális nevelő hatása	✓	✓	
A tanár értékelő szavai és gesztusai tanórán			
Diákönkormányzat működése			
Ellenőrző könyv	✓		
Esettanulmány készítése sikeres romák élettörténetéről	✓	✓	
Fejlődési mélyinterjú	✓		
Filmösszeállítás	✓	✓	
Fogalomtáram			
Házirendelemzés			
Iskola az előítéletek leépítéséért	✓	✓	
Ismerjük meg egymást		✓	
„Jaj, de szép a tanár néni cipője”			
Kisebbségek a médiában	✓	✓	
Könyvesboltok kínálatának elemzése	✓	✓	
Közösségeim		✓	
Lehetőségeim	✓	✓	
Mit szólnak hozzá mások?	✓	✓	
Majomsziget	✓	✓	
Mozgástérkép			
Múzeum az iskolatáskában			✓
Órakezdés – órazárás (rituálék)			
Osztályfőnöki interjú			
Osztályfőnöki tematikus terv			
Önreflektív esszé	✓		
Pedagógiai programelemzés	✓		✓
Pistike-vizsgálat	✓	✓	
Problémafeltárás			
Roma kultúra, népszokások hagyományok	✓	✓	
Sajtóelemzés	✓	✓	
Statisztikaelemzés	✓	✓	
Sokszínű narratívák	✓	✓	
Szocializációs különbségek iskolai megjelenésének vizsgálata	✓	✓	
Szöveggyűjtemény-szerkesztés	✓	✓	
Tanár úr kérem...		✓	
Tanórán kívüli szabadidős tevékenység tervezése			
Virtuális közösségek		✓	

mit fejleszt?				
4. A pedagógiai folyamat tervezése	5. A tanulási folyamat szervezése és irányítása	6. A pedagógia folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése	7. Szakmai együttműködés és kommunikáció	8. Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért
				✓
		✓		
			✓	
		✓	✓	
			✓	
			✓	✓
				✓
			✓	
✓				
	✓			✓
			✓	
				✓
				✓
✓	✓			
		✓		✓
✓	✓	✓		
				✓
✓				
✓				
				✓
				✓
			✓	
			✓	✓
✓				
				✓
✓	✓			✓
✓				

1.

A tanuló személyiségfejlesztése

A pedagógus a gyermek és általában az ember fejlődés- és személyiségjellemzőinek, a tanulás sajátosságainak ismeretében; a különféle ember-, gyermekképek, valamint az ezeket alakító kulturális, szociális hatások értelmezése alapján; és az egyéni szükségleteket, igényeket figyelembe véve képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését.

Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkinben meglátni az értékeket; érzékeny a tanulók problémáira, és képes személyre szabott segítséget nyújtani.

Kompetenciafejlesztő feladatok:

- A sajtó rejtett multikulturális nevelő hatása
 - Esettanulmány készítése sikeres romák élettörténetéről
 - Fejlődési mélyinterjú
 - Filmösszeállítás
 - Hibaanalízis-olvasás
 - Iskola az előítéletek leépítésért
 - Kisebbségek a médiában
 - Lehetőségeim
 - Mit szólnak hozzá mások?
 - Önreflektív esszé
 - Pistike-vizsgálat
 - Roma kultúra, népszokások hagyományok
 - Sajtóelemzés
 - Sokszínű narratívák
 - Statisztika – elemzés
 - Szöveggyűjtemény-szerkesztés
 - Virtuális közösségek
-
- A hely, ahol élünk, ahol tanulunk
 - Könyvesboltok kínálatának elemzése
 - Majomsziget

1. Esettanulmány készítése sikeres romák élettörténetéről

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Esettanulmány készítése sikeres romák élettörténetéről	Rajnai Judit
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanulói személyiség fejlesztése 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítésére, fejlesztése 7. Szakmai együttműködés és kommunikáció	Ismeri a kultúratudományok tanulókat is érintő kulturális közegekre vonatkozó kutatási eredményeit, különös tekintettel a kisebbségi kultúrákra és az iskola mint kulturális világra vonatkozóakat. Nyitott mások és más kultúrák, értékvilágok elfogadására. Ismeri azokat a főbb módszereket, amelyekkel megismerheti a gyerekek kognitív, emocionális, szociális és erkölcsi sajátosságait és egyéni szükségleteit. Ismeri és értelmezni tudja a hátrányos helyzetű és a különleges bánásmódot igénylő tanulóakra vonatkozó szociológiai, pszichológiai és pedagógiai eredményeket. Képes felismerni és értelmezni a jelenségek mögött rejlő, azokat alakító kulturális, társadalmi, illetve esetleges hatalmi-ideológiai tényezőket. Rendelkezik a kapcsolatteremtés és kapcsolattartás elemi képességeivel különböző életkorú és különböző kultúrájú-nyelvezetű partnerekkel. Meg tud írni pedagógiai esszét, illetve képes gyakorlati pedagógiai szöveg autentikus értő olvasására, értelmezéséről számot tud adni. Képes hatékony írásbeli szövegalkotásra, szakmai nyelven tud írásban, szóban tervet írni, véleményt alkotni.

Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók

Készítsen esettanulmányt sikeres romákról! Tekintse végig az adott személy(ek) élettörténetét, az életében bekövetkező sorsfordító eseményeket, elemezze azokat a tényezőket, ami miatt az adott személy sikeressé válhatott, jól érvényesül az életben, mutasson rá az ok-okozati összefüggésekre, próbáljon megfogalmazni következtetéseket! Választhat a közéletből ismert személyeket (médiászemélyiség, politikus, művész stb.) is, de ha közvetlen lakókörnyezetében élnek kevésbé közismert roma származású emberek, akiknek eddigi életpályája elemzésre érdemes, akkor róluk is írhat. Ha lehetősége van, készítsen interjút az adott személlyel/személyekkel, vagy hivatkozzon a sajtóban, médiában (rádió, tv, internet) elhangzott interjú(k)ra vagy nyilatkozat(ok)ra! A mellékletben csatolja az interjú rövidített szövegét, de mellékelhet pl. fényképeket is stb. Terjedelem: min. 5-6 gépelt oldal + melléklet.

Ajánlott idő

Kb. 10 óra

A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)

Boreczky Ágnes (2009., szerk.): *Cigányokról – másképpen*. Gondolat Kiadó. Budapest
 Golnhofer Erzsébet (2001): *Az esettanulmány*. Műszaki Könyvkiadó Kft. Budapest
 Németh Ilona (1994., szerk.): *Tanári kézikönyv a cigány fiatalok szocializációjáról*. Nemzeti Szakképzési Intézet. Budapest

Értékelési szempontok

- A beadott dolgozat tartalmi igényessége: az elemzés, reflexió mélysége, a szaknyelv használata, a következtetések helytállósága.

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai

Mi a releváns szakirodalom, amit érdemes felhasználni?
 Milyen szempontok érvényesüljenek a személyek kiválasztásában?

2. Fejlődési mélyinterjú

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Fejlődési mélyinterjú	Trencsényi László
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése ○ A fejlődő gyermek (tanuló), ember megértése	A pedagógus a gyermek és általában az ember fejlődés- és személyiségjellemzőinek, a tanulás sajátosságainak ismeretében; a különféle ember-, gyermekképek, valamint az ezeket alakító kulturális, szociális hatások értelmezése alapján; és az egyéni szükségleteket, igényeket figyelembe véve képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését. Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkinben meglátni az értékeket; érzékeny a tanulók problémáira, és képes személyre szabott segítséget nyújtani.
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók Válasszon egy beszélgetőképes interjúalanyt (kamaszt). Készítsen vele mélyinterjút arról: • miképp látja fejlődését, • fejlődésének milyen korszakaira emlékszik vissza, mely korszakokat tudatosít, • mely élményeket tart emlékezetében fejlődésére meghatározó ún. „Kulcsélményeknek”, • utóbbi kérdésnek milyen „személyi vonzatai” vannak. Az interjú nyers szövegét dolgozza fel, egybevetve fejlődés-lélektani ismereteivel! Készítsen esszét interjúalánya fejlődéséről! Az interjúalany személyiségi jogainak tiszteletben tartásával mutassa be az interjút a csoport előtt!	
Ajánlott idő	3 + 4 + 3 óra
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.) Ormai Vera (2010): <i>A mi iskolánk</i>. ELTE Eötvös Kiadó. Budapest. Értékelés – önértékelés c. fejezet Kontra György (2009): <i>Ezerszer ember – gyerek!</i> Gondolat.	
Értékelési szempontok • A szövegszerkesztés gondossága, problémaérzékenysége. • Az elemzés szakszerűsége, értelmező jellege. • A prezentáció igényessége.	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszok Lehet-e képeket használni? – A személyiségi jogok figyelembevételével igen. Mit tegyek, ha veszélyt látok? – A kutatóra érvényes a titoktartás, ennek mérlegelésével az interjúalanyt vegye rá az interjú végén: forduljon segítségért kompetens személyekhez.	

3. Filmösszeállítás

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Filmösszeállítás	Trencsényi László
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése 7. Szakmai együttműködés és kommunikáció 8. Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	Átlátva iskolarendszerünk jellemzőit, képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális folyamatokat, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai és iskolán kívüli életét.
Megjegyzés: a filmösszeállítást bármelyik kompetenciaterületre lehet szűkíteni, fókuszálni.	
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és tanári instrukciók	
A hallgató (vagy hallgatók szövetkező csoportja) készítsen közismert/népszerű filmekből olyan összeállítást, mely a szóban forgó kompetencia érvényesülésére példa: • nevelő és diákok kapcsolata (konfliktusai stb.) a fejlesztési folyamatban, • történetek az esélyekről, • az iskolai és iskolán kívüli világ összefüggései, különbözőségei, feszültségei, • a tanár kommunikációja kollégáival, feletteseivel, diákjaival, szülőkkel. A diákok (az osztály) megismerhető – megismerhetetlen? – titkos, második világa (a „pad alatti forradalom”). A kb. 30 perces vágott film összeállításához fűzenek inzertekkel vagy hangbemondással magyarázatot. Mutassák be a filmet és kezdeményezzenek róla vitát a csoport előtt.	
Ajánlott idő	15–20 óra
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)	
Sepsi László (2010): A katedra árnyéka. Filmvilág. 8. sz. 36–39. o. Trencsényi László (2002): Nevelés- és iskolaelméleti gyakorlatok. OKKER. Budapest, 155. o. Erdei Bálint: Rózsa János figyel bennünket. http://tani-tani.info/093_erdei	
Értékelési szempontok	
• A filmösszeállítás konzisztenciája (arról szól, amit feladatként meghatároztak). • A filmösszeállítás tematikus gazdagsága, árnyaltsága. • A kísérszöveg igényessége, problémaérzékenysége. • A vitában képviselt álláspont igényessége és fluenciája, prezentációs és vitakultúra.	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai	
Tud-e az oktatástechnikai központ infrastrukturális segítséget nyújtani az elkészítéshez, ill. a prezentációhoz? Szerzői jogi kérdések: a zártkörű, oktatási célú vágások, letöltések jogdíjmentesek.	

4. Hibaanalízis-olvasás

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Hibaanalízis-olvasás	Schiffer Csilla
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése	Ismeri azokat a főbb módszereket, amelyekkel megismerheti a gyerekek kognitív, emocionális, szociális és erkölcsi sajátosságait és egyéni szükségleteit. Ismeri és értelmezni tudja a hátrányos helyzetű és a különleges bánásmódot igénylő tanulóakra vonatkozó szociológiai, pszichológiai és pedagógiai eredményeket. Minden egyes tanulóra, mint önmagában értékes és értékeket hordozó személyként tekint, törekszik minden tanulóban felfedezni saját értékeit, és igyekszik megérteni egyéni világukat. Elfogadja, hogy a tanulás aktív folyamat, ahol a tanuló maga konstruálja tudását; és hogy a tanuláshoz különböző útvonalak lehetnek. Képes a tanulók megismerése során életkori sajátosságaiknak megfelelő, többféle módszer alkalmazására. Képes feltárni a hátrányos helyzetű és/vagy különleges bánásmódot igénylő tanulók sajátos szükségleteit. Képes a tanulással kapcsolatos nehézségeket felismerni, s ennek megfelelően a tanulásban személyre szabott segítséget nyújtani, és a tanulási problémák súlyosságának megfelelően más szakembereket is bevonni a nevelő-oktató munkába.
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók Keressen néhány diszlexiás tanulót, aki vállalkozik arra, hogy hangosan felolvassa Önnek egy szöveget, amelyet felvesz diktafonra. A felvételt gépelje le úgy, hogy a diákok olvasási hibái követhetők legyenek rajta. Elemezze a hibákat. Elemzési szempontok: - A diszlexia három típusa (felszíni, fonológiai, mély) szerint csoportosítsa a hibákat és elemezze az egyes tanulók olvasását aszerint, hogy milyen jellegű hibákat vét és az olvasási modell milyen elemeinek másként működésével állhatnak összefüggésben! - Keressen példákat a diszlexiások által elkövetett leggyakoribb hibák szempontjaira! Elemezze, hogy miben különböznek ezek a hibák a csupán a gyakorlás hiánya következtében vétett helyesírási hibáktól!	
Ajánlott idő	8–10 óra
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.) Csépe Valéria (2006): <i>Az olvasó agy</i>. Akadémiai. Budapest Ellis, A.W. (2004): <i>Olvasás, írás, diszlexia</i>. TAS11 Kft. Budapest	
Értékelési szempontok - Az elméleti ismeretek alkalmazásának relevanciája. - Az elemzés mélysége. - Az olvasási feladatok készítésének és rögzítésének pontossága.	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai	

5. Iskola az előítéletek leépítéséért

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Iskola az előítéletek leépítéséért	Bodonyi Edit
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése ○ Társadalmi-kulturális folyamatok, iskolarendszerünk jellemzőinek értelmezése ○ Értékek sokféleségének tudatos kezelése, elfogadás 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése	Átlátva iskolarendszerünk jellemzőit, képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális folyamatokat, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai és iskolán kívüli életét. Az iskola világában tudatosan kezeli az értékek sokféleségét, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására; és képes olyan pedagógiai helyzetek teremtésére, amelyek ezeknek az értékeknek elfogadását segítik.
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók	
Válasszanak ki egy-két (a hallgató által legjobban ismert) történelmi tankönyvet, iskolai segédanyagot és páros munkában, a tankönyvek olvasmányaiban vizsgálják meg, hogy kapnak-e bennük megfelelő helyet egy-egy társadalom heterogén csoportjai. (Például nyelvi és etnikai kisebbségek, fogyatékkal élők, nők, vallási csoportok stb.) A feladat célja megállapítani, hogy mennyire tükrözik ezeket a témaköröket az iskolában használt anyagok.	
Ajánlott idő	15 óra
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon, stb.)	
Torgyik Judit (2005): <i>Fejezetek a multikulturális nevelésből</i>. Eötvös József Könyvkiadó. Budapest	
Értékelési szempontok	
• Problémaérzékenység. • A szöveg szakszerűsége, pontossága. • Helyes értékelés. • Prezentáció minősége.	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai	
Melyik korszakot vizsgáljuk? – A 20. századot.	

6. Kisebbségek a médiában

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Kisebbségek a médiában	Bodonyi Edit
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése - Társadalmi-kulturális folyamatok, iskolarendszerünk jellemzőinek értelmezése - Értékek sokféleségének tudatos kezelése, elfogadás 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése	Átlátva iskolarendszerünk jellemzőit, képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális folyamatokat, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai és iskolán kívüli életét. Az iskola világában tudatosan kezeli az értékek sokféleségét, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására; és képes olyan pedagógiai helyzetek teremtésére, amelyek ezeknek az értékeknek elfogadását segítik.
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók	
A hallgatók alakítsanak ki két csoportot és azt a feladatot kapják, hogy két héten át figyeljék meg, miként jelennek meg az etnikai csoportok a tv-híradóban. Az egyik csoport válasszon egy közszolgálati csatornát, a másik pedig a két nagy kereskedelmi adó egyikét. - Milyen arányban kerül sor az interetnikus kapcsolatok bemutatására, illetve mennyire fókuszál a problémákra? - Az elemzésen túl fontos a célirányos értékelés és a két tv-csatorna összevetése. Prezentáció készítése, vita.	
Ajánlott idő	15 óra
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)	
Kósa Éva – Vajda Zsuzsanna (1998): Szemben a képernyővel. Eötvös József Könyvkiadó. Budapest. Fraser, A. (2002): A cigányok. Osiris Kiadó. Budapest.	
Értékelési szempontok	
- Problémaérzékenység. - A szöveg szakszerűsége, pontossága. - Helyes értékelés. - Prezentáció minősége.	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai	
Melyik a két nagy kereskedelmi csatorna? – RTL Klub, TV2.	

7. Lehetőségeim

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Lehetőségeim	Seres-Busi Etelka
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése - A tanulók megismerése, a nevelés és a tanulás értelmezése 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése - Esélyteremtés az iskolai és pedagógiai gyakorlatban 8. Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért - Önismeret, önreflexió, lelki egészség	Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, Érti és elfogadja a reflektív gondolkodás jelentőségét a pedagógusgondolkodás, -gyakorlat fejlesztésében. Képes alkalmazni az önelemzés technikáit. Átlátja és érti az egyenlőtlenség társadalmi problémáit, és az iskola(rendszer) esélynövelő vagy esélycsökkentő jelentőségét. Elkötelezett a tanulók esélyeinek növelésére nevelési-oktatási tevékenysége által, és igyekszik kiküszöbölni minden esélycsökkentő tényezőt pedagógiai munkájából. Törekszik minden tanulóban felfedezni saját értékeit, és igyekszik megérteni egyéni világukat. Alapvető fontosságúnak tartja a tanulóokra való reflektálást a pedagógiai folyamat eredményessége szempontjából. Igyekszik felfedezni tanulóiban az értékeket, amelyek esélyeik növekedésének kiindulópontjai lehetnek, és elsősorban ezekre épít. Elfogadja, hogy a tanulók fejlődésében az iskola csak az egyik tényező a szocializációs terek közül, s ezért törekszik esélyteremtő pedagógiai munkájában más szocializációs terek hatásait is figyelembe venni. Képes a nagyobb tanulókat abban segíteni, hogy adott esetben föl tudják mérni kevesebb esélyűk természetét és lehetséges okait, valamint hogy találják meg a változtatás számukra lehetséges személyes és közösségi útjait.
Megjegyzés:	

Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és tanári instrukciók

A hallgató saját eddigi életútjában azon élmények gyűjtése, áttekintése, elemzése, amikor úgy érezte, hogy az iskolában vagy akár az iskolán kívüli terepeken valamilyen lehetőségből (vagy akár tevékenységből) kimaradt vagy épp ellenkezőleg: valamilyen lehetőségnek részese lehetett. Készítsen erről egy 3-4 oldalas esszét!

A feladat a szempontok végiggondolásával hozzájárul a tanári szerepben az adott kérdés tudatosabb kezeléséhez. Elemzési szempont lehet, hogy

- az egyes életszakaszaihoz milyen „kritikus” (akár pozitív, akár negatív) élmények kapcsolódnak;
- mennyire érezte saját akaratának, autonóm döntései következményeinek a történeteket, illetve mennyiben vette ki a részét a család, a kortárs csoport, a tanárok, a környezet egyéb tagjai (mi volt az ok, ami miatt valamilyen különösen fontos lehetőséget megkapott, vagy amit nem használt ki)?
- érzése szerint mennyire határozta meg ezeket az élményeket a személyi környezet, az anyagi helyzet, a település, ahol élt, saját érdeklődése stb.?
- mennyiben „kötötték meg” azok a jellemzői, melyekben tehetséges volt, és mennyire azok a dolgok, melyekben nem volt az? A környezete mindehhez hogyan viszonyult, visszatekintve mit gondol most erről?
- mit gondol, hogyan lehetett volna támogatni azokat a dolgokat, amit most visszatekintve „hiányként” értékel (vagy amiből – akár saját akaratából – kimaradt)?
- közvetlen személyi környezetében – a kortársak között – emlékszik-e olyan esetekre, ahol így utólag úgy látja, kellett volna valahogyan támogatni az adott gyermek fejlődését, lehetőségekhez juttatását?

Ajánlott idő

3–4 óra

A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)

Értékelési szempontok

- Az esszé elmélyültsége.
- Az elemzési szempontok megjelenése.

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai

Mennyire legyen személyes? – Annyira, ami még nem kényelmetlen, és ami nem lépi túl saját énfeltárásának személyes komfortosságát. A megfelelő elmélyülés a feladatban növeli az érzékenységet az adott kérdésben.

8. Mit szólnak hozzá mások?

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Mit szólnak hozzá mások?	Seres-Busi Etelka
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése - A tanulók megismerése, a nevelés és a tanulás értelmezése 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése - Esélyteremtés az iskolai és pedagógiai gyakorlatban - Inter- és multikulturalizmus 8. Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért - Kutatás, fejlesztés	Elfogadja az emberrel kapcsolatos értelmezések sokszínűségét; más szakemberek, laikusok eltérő felfogását. Nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására. Ismeri és érti a sztereotípiák, előítéletek működését. Beállítottságának megfelelően törekszik a magasnak és a populárisnak tekintett kultúra értékeinek az elfogadására és kritikus szemléletére. Értelmezni tudja a médiában, az internet világában és a szabadidőhöz köthető más kulturális közegekben megjelenő értékeket és hatásait a tanulók világára. Tisztában van a pedagógiai kutatás alapvető sajátosságaival, módszereivel, eljárásaival Tisztában van a kvalitatív és a kvantitatív kutatási paradigmák lényeges ismérveivel. Ismeri a pedagógiai kutatási eredmények alkalmazásának lehetőségeit és korlátait. Megfelelő módszereket alkalmaz az adott probléma megválaszolásához szükséges adatok gyűjtése érdekében. Képes feldolgozni és értelmezni a kapott adatokat. Megfelelő szakmai fórumokon közlésezi eredményeit, következtetéseit.
Megjegyzés:	
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és tanári instrukciók Szempontok gyűjtése, illetve elemzés készítése a „mindenki iskolája” témakörének kérdéseivel foglalkozó fórumok (ún. „topic”-ok, továbbiakban topik) témái, kérdésfelvetései, valamint hozzászólásai; vagy közösségi oldalakon közzétett hírek bejegyzései, hozzászólásai alapján. A dolgozat tárgya lehet: A topikok, illetve a hírek esetében: - különböző internetes fórumok témáinak, kérdéseinek, topikjainak elemzése: az indított topikok száma, a leggyakrabban felvetődő kérdések, a leggyakrabban látogatott topikok statisztikai elemzésével, - közösségi portálokon közzétett hírek hozzászólásokat generáló hatása, ereje (ebben az esetben is abból a szempontból nézzük meg elsősorban a különböző híreket vagy megosztásokat, hogy melyik eredményezett nagyobb hozzászólási aktivitást). A hozzászólások esetében: Elemezhetők egy-egy, az interneten felvetődött kérdés köré épült topik, internetes fórum hozzászólásai: - milyen szempontok kerültek elő a témával kapcsolatban; - milyen tartalmakat említenek az adott témával összefüggésben; - milyen attitűdök jelennek meg, vagy mikre következett a hallgató az egyes hozzászólásokban; - ennyiben aktivizálódnak érzelmek, indulatok a témával kapcsolatban; - egy vita kapcsán megjeleníthetők érvek, ellenérvek (akár táblázatos formában). Az elemzés fókuszálhat egy bizonyos időintervallumra is (pl. oktatáspolitikai szempontból izgalmas időszakra, vagy egyszerűen csak az elemzési minta szűkítése miatt is korlátozhatjuk a fókusz egy bizonyos évre, hónapokra stb.). Az áttekintés időigényessége miatt szabjanak időkereteket: a reális teljesíthetőség érdekében. kb. 3-4 órát szánjanak a bejegyzések olvasására, az esetleges kódolásra.	

Lépések:

1. Válasszák ki, hogy a felmerülő témákat fogják-e elemezni vagy egy konkrét témánál felmerülő hozzászólásokat.
2. Dolgozhatnak előzetes hipotézisekkel. Gondolják át előre, hogy milyen előfeltevések vannak az adott témával kapcsolatban és a később olvasandó hozzászólásokat illetően (mit várnak, vajon mit fognak olvasni, mivel fognak találkozni), és fogalmazzanak meg 3-4 ilyen előzetes feltevést. A későbbiekben ezen hipotéziseik mentén készítsék el jegyzeteiket, amelyekből az elemzést készítik.
3. A megközelítés lehet feltáró jellegű is, amikor az éppen olvasott hozzászólásokban felmerülő tartalmakat kódolják, és azt összegezzék végül, hogy a) az adott kód hányszor fordul elő a hozzászólásokban b) milyen formában, szövegezésben fordul elő a hozzászólások között. Ebben az esetben aprólékosabb munkára számíthatunk, érdemes lehet párban, kiscsoportban dolgozni!
4. Az elemzéseket egészítsék ki „kutatói reflexiókkal”, amelyekben írnak a munka során felvetődött nehézségekről, kérdésekről, saját véleményükről is.

Témák lehetnek:

- multikulturalitás az iskolában,
- multikulturalitás a világban,
- különböző pedagógiai programokról, iskolákról, óvodákról való (együtt)gondolkodás,
- sajátos nevelési igényű tanulók az iskolában.

Variációk:

- Elemezhető, hogy milyen más témák merülnek még fel az adott fórumban. Ezáltal a téma egyéb tartalmakkal való kapcsolódásai tárhatóak fel az adott fórum hozzászólásai alapján, melyek ábrázolhatóak is, pl. gondolatérképpel.
- Kísérheti önreflexió az adott fórum hozzászólásait, amiben saját véleményéről, az olvasás közben előkerülő, felmerülő újabb gondolatairól ír a feladatot készítő.
- Kiegészíthető a feladat egy saját (fiktív) hozzászólás készítésével (melyet természetesen nem kell feltölteni az adott fórumra), vagy három tetszőleges bejegyzésre való fiktív válaszzal (ezeket sem kell feltölteni a kérdéses internetes felületre, hanem elég az elemzés után az esetleges reflexiók részénél megjelölni).
- Gyűjthetnek „hozzászólásokat” a csoportársaktól is, ezzel kiegészítve az adott elemzést. Ez különösen érdekes abban az esetben, ha lehetőség van a munka bemutatására a csoport előtt, ahol meg lehet mutatni, hogy ők hogyan gazdagították az elemzést.
- Ha lehetőségük van párban vagy kiscsoportban dolgozni, akkor az elemzés vonatkozhat arra is, hogy mennyire térnek el az együtt dolgozók olvasatai egymástól. Ebben az esetben ugyanazon hozzászólásokat 2-4 fő elemzi (egymástól külön-külön) és utána összevetik tapasztalataikat. Az összevetés lehet saját munkájuk kiegészítése, de lehet az összevetés (kellő részletesség mellett) maga a leadandó munka is.

Fontos kérdés az etikai szempontok érvényesítése, azaz az egyes hozzászólásokban előkerülő nevek elválasztása a feldolgozott tartalmaktól, ezzel az anonimitás biztosítása. A közlés (azaz a feladat szövegezésének) stílusát befolyásoló szempont, az egyes vélemények értékelésének mértéktartósága.

Ajánlott idő**A választott variációtól függően 3–6 vagy 8–10 óra****A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)**

Falus Iván – Ollé János (2007., szerk.) *Az empirikus kutatások gyakorlata*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest. 17–18.
A személyes felelősség és a kutatás etikai kérdései, 24–25. Kérdések, hipotézisek, tézisek
Szabolcs Éva (1996): Tartalomelemzés. In: Falus Iván (szerk.): *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*. Keraban Könyvkiadó, Budapest. 330–341.

Értékelési szempontok

- Elemzési szempontok kidolgozása.
- Az elemzés részletezettsége, mélysége.
- Mértéktartó következtetések megfogalmazása.
- Az adatfeldolgozás minősége.
- Táblázatok, grafikonok, az elemzés megértését támogató eljárások alkalmazása.

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai

9. Önreflektív esszé

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Önreflektív esszé	Szarka Emese
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanulói személyiség fejlesztése	Ismeri azokat a főbb módszereket, amelyekkel megismerheti a gyerekek kognitív, emocionális, szociális és erkölcsi sajátosságait és egyéni szükségleteit. Minden egyes tanulóra, mint önmagában értékes és értékeket hordozó személyre tekint, törekszik minden tanulóban felfedezni saját értékeit, és igyekszik megérteni egyéni világukat. Nyitott a jelenre, a gyerekek, fiatalok világára, környezetére. Egységes folyamatként szemléli a nevelést és az oktatást a pedagógiai tevékenységében, átlátva a kettő elkülöníthető tényezőit. Elfogadja, hogy a tanulás aktív folyamat, ahol a tanuló maga konstruálja tudását; és hogy a tanulásnak különböző útjai lehetnek. Igyekszik az egészséges életmódot példájával is megjeleníteni, és törekszik olyan környezetet kialakítani, amelyik a tanulók pszichés és testi egészsége szempontjából kedvező. Képes a tanulók megismerése során életkori sajátosságaiknak megfelelő, többféle módszer alkalmazására. Képes a kortárs kulturális-társadalmi jelenségek nyitott és kritikus elemzésére a nevelés-oktatás szempontjainak figyelembevételével. Képes feltárni a hátrányos helyzetű és/vagy különleges bánásmódot igénylő tanulók sajátos szükségleteit. Képes a tanuló énképének, tanulóképének sajátosságait; tanulási stílusát, elképzeléseit, módját, motivációját feltárni, a tanulás eredményességére gyakorolt hatását értelmezni, és felhasználni a tanuló sikeressége érdekében.
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók	
• Önreflektív esszé készítése a gyakorlaton átélt élmények személyiségemre tett hatásáról (min. 1,5 oldal). • Önreflektív napló vezetése az egyes látogatások után (pl. Ability Park), T táblázatban jelölve a látogatást megelőző hiteimet, gondolataimat, előítéleteimet, érzéseimet; majd a látogatás után bekövetkezett változásokat az előbb felsorolt szempontokban (min. 2 oldal). • Reflektív napló vezetése a tematikában jelölt választott olvasmányélmények után. • Gyűjtsön pró és kontra érveket, hogy miért tudná/nem tudná megállni a helyét egyes, tárgyal „feszengető” helyzetekben diákként, diáktársként és pedagógusként [pl. cigány diákként, cigány diák osztálytársaként, cigány tanárként és cigány gyerek(ek) tanárként].	
Ajánlott idő	1-2 óra

A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)

Sablon (T táblázat, reflektív napló)

Irodalom

Szivák Judit (2003): *A reflektív gondolkodás fejlesztése*. Gondolat Kiadó. Budapest.

Gyakorlati pedagógia

Böszörményi Gyula (2003): *Fiókszavak*. Szabad Föld. Bp.

Chapman, Gary (2009): *Egymásra hangolva*. Harmat. Bp.

Chapman, Gary (2008): *Gyerekekre hangolva*. Harmat. Bp.

Forray – Czachesz – Lesznyák (2001): *Multikulturális nevelés, interkulturális oktatás*. In: *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*. Osiris. Bp.

Hunyady Györgyné – M. Nádas Mária – Serfőző Mónika (2006): *„Fekete pedagógia” Értékelés az iskolában*. Argumentum. Bp.

Klein Sándor (2002., szerk.): *Gyerekközpontú iskola*. EDGE 2000. Bp.

Kline, Peter (2001): *Zseninek születünk!* Agykontroll Kft. Bp.

M. Nádas Mária (2006., szerk.): *A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése*. 7. kötet: Iskolán kívüli nevelés

Mészáros György (2003): *Techno-house szubkultúra és iskolai nevelés*, in: *Iskolakultúra*, 9. 4–64

Mikonya György – Szarka Emese (2009): *Új vallásos mozgalmak és pedagógia*. Eötvös. Bp.

Nahalka István: *Túl a falakon*. Gondolat Kiadói Kör. Budapest, 2003.

Neill, Alexander Sutherland (2009): *Summerhill*. Kétezerregy. Bp.

Popper Péter – Ranschburg J. – Vekerdy T. – Herskovits M. (2009): *Jövönk titka: a gyerek Saxum*. Bp.

Rácz József (1998., szerk.): *Ifjúsági (szub)kultúrák, intézmények, devianciák*. Válogatott tanulmányok. Scientia Humana. Budapest. 131–166.

Rogers, Carl: *összes*

Tanít-tani 1. különszáma (2002): *Van másik iskola, óvoda*. AKG. Bp.

Torgyik Judit (2005): *Fejezetek a multikulturális nevelésről*. Eötvös József. Bp.

Önismeret, mit keresek ezen a pályán?

Hemfelt, Robert – Frank Minirth – Paul Meier (2009): *A szeretet választható*. Harmat Kiadó. Bp.

Rosenberg, Marshall B. (2001): *A szavak ablakok vagy falak*. Agykontroll Kft. Bp.

Rosenberg, Marshall B. (2005): *Így is lehet nevelni és tanítani*. Agykontroll Kft. Bp.

Értékelési szempontok

- Gondolatmenet, reflektivitás.

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai

10. Pistike-vizsgálat

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Pistike-vizsgálat	Trencsényi László
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése ○ A növendék személyiségfejlődésének nyomon követése iskolai és iskolán kívüli szociális térben ○ A gyermeki személyiség tisztelése, értékek felismerése 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése	A pedagógus a gyermek és általában az ember fejlődés- és személyiségjellemzőinek, a tanulás sajátosságainak ismeretében; a különféle ember-, gyermekképek, valamint az ezeket alakító kulturális, szociális hatások értelmezése alapján; és az egyéni szükségleteket, igényeket figyelembe véve képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését. Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkinben meglátni az értékeket; érzékeny a tanulók problémáira, és képes személyre szabott segítséget nyújtani.

Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók

A hallgató keressen fel egy iskolát (ebben lehet önálló, de tanácsot is kaphat). Kérje meg az iskola vezetőjét, mentorát: „válasszon ki számára” egy tanulót (nem ad meg szempontokat). A következő hospitálási napon e tanulót figyelni (jegyzőkönyvezi) annak iskolába érkezésétől iskolából való távozásáig – lehetőség szerint minden időpillanatban – a szünetekben is.

- Mit csinál?
- Mi történik, mit csinálnak vele?
- Kivel kommunikál (esetleg miről)?
- Milyen élmények érik?
- „Tetten érhető-e” valamilyen fejlődésmozzanat?

Fakultatív feladat: hazakíséri a tanulót (most már felfedve az eddig erősen álcázott küldetését, hogy ti. ő volt számára a „megfigyelési feladat”),

- interjút készít vele: milyen az „énképe”?
- interjút készít a családdal: milyennek látják „Pistikét”?

Ezek után kérdezi meg az iskola vezetőjétől: miért éppen „Pistikét” ajánlotta megfigyelésre? S milyen gyerek ez a „Pistike”?

Fakultatív feladat: több tanárt, esetleg osztálytársat is lekérdezhet.

Ezt követő otthoni munka:

- A jegyzőkönyv elemzése.
- Az interjú tartalmának egybevetése.
- A jegyzőkönyv és az interjú tartalmának egybevetése.
- Következtetések, javaslatok.

A „dolgozat” beadása – alkalmasint ismertetése a csoport előtt (különösen, ha többen készítettek hasonló feladatot).

Ajánlott idő

45 perc + 7x 45 perc + 2 x 45 perc + 4 x 90 perc = 15–16 óra

A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)

Pöcze Gábor (1989): Szinte gyermekien őszinte... Pedagógiai Szemle 1989/3

Értékelési szempontok

- Megfigyelés szakszerűsége, pontossága, árnyaltsága.
- Elemzések szakszerűsége, pontossága, árnyaltsága.
- Prezentáció gondossága, árnyaltsága.

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai

Hogyan lehet „álcázni”, hogy Pistike ne vegye észre, hogy őt figyelem? – Az osztály előtt jelentse ki mintegy köszönéssel, hogy a tanulók órai aktivitását figyelni, hogyan tanulnak.

Beengednek-e a szülők? – Ez a „hazakísérés” előtt kiderül, ha „Pistike” ígent mond, biztosan szíves fogadtatás lesz otthon

A tanárok kíváncsiak az eredményre, javaslataimra, mit mondjak? – A jól mért tényeket közölje az arra illetékes kollégával, ha empatikus partnerre lel, akkor „átalakulhatnak fejlesztő teammé”.

11. Roma kultúra, népszokások hagyományok

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Roma kultúra, népszokások hagyományok	Rajnai Judit
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanulói személyiség fejlesztése 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítésére, fejlesztése	Ismeri és érti a különböző kultúrák értékvilágát. Ismeri a kultúrák köziségére, multikulturalizmusra és kulturális keveredésre vonatkozó kutatások főbb eredményeit és a legfontosabb elméleti megközelítéseket. Ismeri az enkulturációra, különösképpen a kulturális identitás kialakulására vonatkozó kutatások főbb eredményeit. Ismeri a kultúratudományok tanulókat is érintő kulturális közegekre vonatkozó kutatási eredményeit, különös tekintettel a kisebbségi kultúrákra és az iskola mint kulturális világra vonatkozóakat. Ismeri a hazai kisebbségeket, jogait, a kisebbségedagógiával kapcsolatos jogi dokumentumokat. Nyitott mások és más kultúrák, értékvilágok elfogadására.

Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók

Dolgozzák fel! projekt munkában a roma kultúra, hagyományok témakör valamennyi elemét (roma történelem, népszokások-hagyományok, zene, tánc, irodalom, képzőművészet)! Gyűjtsenek minél több szemléltető anyagot, amellyel érzékletessé tehetik az órát (a romák vándorlását szemléltető térkép, versek, mesék, novellák, festmények, tradicionális viselet)! A bemutatóban a szóbeli ismertetés, tényközlés mellett kapjon szerepet a minél szélesebb körű (vizuális és auditív) szemléltetés, ill. valamennyi csoporttag bevonása, tevékenykedtetése is (pl. tánc)! A projekt munkában a szemináriumi csoport valamennyi tagja részt vesz, a témakörválasztás önkéntes alapon történik. Mivel az egyes résztémákhoz tartozó szakirodalom-mennyiség megosztása egyenetlen, ezért a tanár javasolja, melyik résztémát hány hallgató dolgozza fel. A roma nép története napjainkig (magyar és nemzetközi vonatkozásban is): 5 fő; népszokások-hagyományok: 5 fő; zene-tánc: 3 fő; irodalom: 3 fő; képzőművészet: 3 fő A projektek bemutatása a következő szemináriumi órákon: 4 x 40 percben történik.

Ajánlott idő

Felkészülés: kb. 4 x 40 perc; bemutatás: 4 x 40 perc

A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)

Farkas Endre (szerk.) (1994): Gyerekcigány. Inter-es Kiadó. Budapest
 Hancock, Ian (2004): Mi vagyunk a romani nép. Pont Kiadó. Budapest
 Kovalcsik Katalin (2001., szerk.): Tanulmányok a cigányság társadalmi helyzete és kultúrája köréből. IFA – OM – ELTE. Budapest
 Németh Ilona (1994., szerk.): Tanári kézikönyv a cigány fiatalok szocializációjáról. Nemzeti Szakképzési Intézet. Budapest
 Rostás-Farkas György: A cigányság hagyomány- és hiedelemvilága. Cigány Tudományos. és Művészeti Társaság. Budapest
 Dr. Várnagy Elemér és szerzőtársai (1999): Romológia alapismertetek. Corvinus Kiadó. Budapest

Értékelési szempontok

- A projekt munkában való részvételi hajlandóság és a felkészülés és a bemutatás eredményesség, kooperativitás minősége.

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszok

Mi a releváns szakirodalom, amiből érdemes felkészülni?
 Mennyi idő áll rendelkezésre a bemutatóra témaként?
 Milyen szempontok érvényesüljenek a kiválasztásban? (Mely népszokást, melyik költőt, festőt stb. érdemes különösen kiemelni?)

12. Sajtóelemzés

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Sajtóelemzés	Trencsényi László
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése - Társadalmi-kulturális folyamatok, iskolarendszerünk jellemzőinek értelmezése - Értékek sokféleségének tudatos kezelése, elfogadás 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése 8. Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	Átlátva iskolarendszerünk jellemzőit. képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális folyamatokat, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai és iskolán kívüli életét. Az iskola világában tudatosan kezeli az értékek sokféleségét, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására; és képes olyan pedagógiai helyzetek teremtésére, amelyek ezeknek az értékeknek elfogadását segítik. A tanári szerepek és feladatok, valamint az ezekre ható társadalmi folyamatok, jogszabályok és etikai normák ismeretében képes meghatározni és rendszeresen újrafogalmazni saját szakmai szerepvállalását. Képes a szakmai információforrások megtalálására, értelmezésére, felhasználására és ezek közvetítésére.
Megjegyzés: a sajtószemlét bármelyik kompetenciaterületre lehet szűkíteni, fókuszálni	

Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók

A hallgató (vagy hallgatók szövetkező csoportja) készítsen napilapokból, magazinokból, egyéb írott sajtóorgánumból (legalább egy heti, hónapi „anyagból”) olyan összeállítást, mely a szóban forgó kompetencia érvényesülésére példa

- nevelő és diákok kapcsolata (konfliktusai stb.) a fejlesztési folyamatban,
- történetek az esélyekről,
- az iskolai és iskolán kívüli világ összefüggései, különbözőségei, feszültségei.

Szorgalmi feladat: a sajtó „aktuális” „botrányának” elemzése

A kb. 30 oldalas vágott szöveg-összeállításhoz fűzzenek széljegyzetekkel vagy alcímekkel magyarázatot. Elemezzék az összefüggéseket.

Mutassák be a szöveggyűjteményt, és kezdeményezzenek róla vitát a csoport előtt

Ajánlott idő

15 óra

A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)

Marusnik Tünde (2009): „Tanárverések”. Iskolakultúra. 1–2. sz.

Aáry-Tamás Lajos – Aronson, Joshua (2010., szerk.): Iskolai veszélyek. CompLex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomsgátlató Kft.

Bogdán Péter: A roma-kérdés a Köznevelés hasábjain. Iskolakultúra (szeparátum). 2010. (sajtó alatt)

Értékelési szempontok

- A gyűjtés eredetisége.
- A gyűjtés konzisztenciája – arról szól, ami.
- A szövegszerkesztés gondossága, problémaérzékenysége.
- A kísérő szöveg szakszerűsége, értelmező jellege.
- A prezentáció igényessége.
- Vitakészség, érvelés, fluencia.

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai

Csak „kurrens” folyóirat lehet, vagy lehet „történeti” is? – Igen.

Lehet-e külföldi folyóirat? – Igen.

13. A sajtó rejtett multikulturális nevelő hatása

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
A sajtó rejtett multikulturális nevelő hatása	Bodonyi Edit
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése - Társadalmi-kulturális folyamatok, iskolarendszerünk jellemzőinek értelmezése - Értékek sokféleségének tudatos kezelése, elfogadás 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése	Átlátva iskolarendszerünk jellemzőit, képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális folyamatokat, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai és iskolán kívüli életét. Az iskola világában tudatosan kezeli az értékek sokféleségét, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására; és képes olyan pedagógiai helyzetek teremtésére, amelyek ezeknek az értékeknek elfogadását segítik.
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók	
A hallgató (vagy hallgatók csoportja) gyűjtson különböző napilapokból néhány elemzésre méltó újságcikket (egy-havi anyagból) és dolgozza fel azok rejtett és nyílt mondanivalóját, multikulturális tartalmát, a társadalom sokszínűségéről szóló üzenetet. Elemezze a következő összefüggéseket: média – utánzásos tanulás – befolyásolás – mintakövetés – torzítás – láthatatlanság. Az elemzésen túl fontos a célirányos értékelés. Prezentáció készítése, vita kezdeményezése.	
Ajánlott idő	10 óra
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)	
Bernáth Gábor (2000): A magyarországi cigány média. In: Kemény István (szerk.): A magyarországi romák. Változó Világ 31. Press Publica. Hegedűs T. András (1989): A cigányság képe a magyar sajtóban (1985–86). Kultúra és közösség 1. Bogdán Péter: A roma-kérdés a Köznevelés hasábjain. Iskolakultúra (szeparátum) 2010. (sajtó alatt)	
Értékelési szempontok	
- A megfelelő forrás kiválasztása, eredetisége. - Problémaérzékenység. - Helyes értelmezés, szakszerűség. - Vita felvetése, vezetése. - Prezentáció minősége.	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszok	
Milyen típusú újságból vegyék a cikket? – Ne a bulvársajtóból. Csak a hazai sajtóból? – Nem. Online folyóiratból elfogadható? – Igen.	

14. Sokszínű narratívák

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Sokszínű narratívák	Czető Krisztina
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése 7. Szakmai együttműködés és kommunikáció 8. Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	Ismeri azokat a főbb módszereket, amelyekkel megismerheti a gyerekek kognitív, emocionális, szociális és erkölcsi sajátosságait és egyéni szükségleteit. Elfogadja az emberrel kapcsolatos értelmezések sokszínűségét; más szakemberek, laikusok eltérő felfogását. Törekszik az eltérő elméleti megközelítésmódokban rejlő szempontokat egyszerre érvényesíteni a nevelés-oktatás során. Az emberre, a gyerekekre és a nevelésre vonatkozó értelmezéseit képes más elméletekkel párbeszédbe lépve, nyitottan alakítani; koherens saját megközelítés kialakítására törekszik. Saját ember- és gyermekképét, nevelésfelfogását képes tudatosítani, s mások felé kommunikálni, és mások emberrel kapcsolatos elképzeléseit megérteni. Ismeri a tanulói csoportok és az egyes tanulók társas helyzetének megismerésére szolgáló módszereket. Ismeri és érti a gyerekek, fiatalok értékvilágát, szubkultúráit. Nyitott saját elképzeléseitől eltérő vélemények, értékek megismerésére és tiszteletben tartására Képes a pedagógiai szituációkban a tanulókkal együttműködni, vitázni, mások ötleteit és véleményét értékelni, alternatívákat javasolni és a döntéshozatalt elősegíteni. Értelmezni tudja az ember társadalmisága és társas létezőmódja összefüggéseiről és különbségeiről keletkezett szakirodalmi szövegeket. Rendelkezik a kapcsolatteremtés és kapcsolattartás elemi képességeivel különböző életkorú és különböző kultúrájú-nyelvezetű partnerekkel. Vállalja azokat a szerepeket, amelyek egy szakmai szervezet tagjaként hárulnak rá. Saját tevékenységét elemzi a szakirodalomból szerzett tudása tükrében, képes ezen tudás alapján megalkotni saját adekvát pedagógusszerepeit. Szakmai döntéseit, választásait szakmai nyelven és szakmai indoklással tudja alátámasztani szóban és írásban.
Megjegyzés:	

Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és tanári instrukciók

Készítsen a gyermekek, fiatalok nézeteit, attitűdjeit feltáró mikrovizsgálatot egy/több csoportban. Munkája során kövesse az alábbi lépéseket:

1. Keressen egy önt foglalkoztató, az iskola világához tartozó kérdéskört, mely esetén különösen fontosnak gondolja a gyermekek/ fiatalok nézeteinek feltárását (pl. az iskoláról alkotott naiv nézetek, iskola és társadalom, az iskola jövője, az iskola szerepe és „haszna”, esélyegyenlőség és társadalmi érvényesülés, stb.).
2. Gondolja végig az ön által választott téma főbb csomópontjait, melyek mentén szeretné megismerni a tanulók hangját.
3. Olvasson 2-3 szakmai forrást, ismerjen meg szakmai nézőpontokat a csomópontok/téma kapcsán, olvassmányélményeit foglalja össze röviden vizsgálata alapfelvetéseként (kb. 2-3 oldal), fogalmazza meg hipotéziseit.
4. Alakítsa ki saját kutatási eszközét (kérdőív, fókuszcsoportos interjú, egyéni interjú), mellyel meg kívánja ismerni a tanulók hangját.
5. Végezze el az adatfelvételt.
6. Értelmezze, elemezze eredményeit, vesse össze azokat előzetes elvárásaival, olvassmányélményeivel. Foglalja össze kutató munkáját kb. 4-6 oldalban.

Ajánlott idő

15–18 óra

A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)

Falus Iván (2004): *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*. Műszaki Könyvkiadó. Budapest.
Golnhofer Erzsébet (2003): *Tanulóképek és iskolaelméletek*. Iskolakultúra. 5. sz. 102–105.
Golnhofer Erzsébet – Szabolcs Éva (2005): *Gyermekkor: nézőpontok, narratívák*. Eötvös József Kiadó. Budapest.
Golnhofer Erzsébet – Szabolcs Éva (2008): *A gyermekkor narratívái*. In: Lénárd Sándor – Rapos Nóra (2008): *Adaptív oktatás. Szöveggyűjtemény*. 1. kötet. Az adaptivitás szemlélete. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhazsnú Társaság. Budapest.
Szabolcs Éva (2001): *Kvalitatív kutatási metodológia*. Műszaki Könyvkiadó. Budapest.
Szokolszky Ágnes (2004): *Kutatómunka a pszichológiában*. Osiris Kiadó. Budapest.

Értékelési szempontok

- A vizsgálati kérdés relevanciája, megalapozottsága.
- A szakmai olvassmányélmények igényes megjelentetése, relevanciája.
- A vizsgálat bemutatása, szakmaisága (mintaválasztás, kutatási módszerek illeszkedése).
- Az eredmények leíró elemzése (előzetes szempontok, elvárások elemzése, értelmezése).

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai

15. Szöveggyűjtemény-szerkesztés

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Szöveggyűjtemény-szerkesztés	Trencsényi László
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése 8. Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	Átlátva iskolarendszerünk jellemzőit képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális folyamatokat, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai és iskolán kívüli életét. Képes a szakmai információforrások megtalálására, értelmezésére, felhasználására és ezek közvetítésére.
Megjegyzés: a sajtószemlét bármelyik kompetenciaterületre lehet szűkíteni, fókuszálni	
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók	
A hallgató (vagy hallgatók szövetkező csoportja) készítsen közismert/népszerű – vagy különleges, kevésbé ismert – szépirodalmi alkotásokból olyan összeállítást, mely a szóban forgó kompetencia érvényesülésére példa: • nevelő és diákok kapcsolata(konfliktusai stb.) a fejlesztési folyamatban, • történetek az esélyekről, • az iskolai és iskolán kívüli világ összefüggései, különbözőségei, feszültségei. A kb. 30 oldalas vágott szöveg-összeállításhoz fűzzenek széljegyzetekkel vagy alcímekkel magyarázatot. Mutassák be a szöveggyűjteményt, és kezdeményezzenek róla vitát a csoport előtt.	
Ajánlott idő	15 óra
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)	
Hegedűs András (1976): <i>Magyar írók pedagógiai nézetei</i>, Tankönyvkiadó. Körössi P. József (2002., szerk.): <i>Vissza a gyermekekhez. Magyar írók novellái</i>. Noran. Böhm Edit (1993., szerk.): <i>Tanárunknak szeretettel</i>. Móra Kiadó. 1993. D. Szabó Mária (2003., szerk.): <i>Ákombák tanár úr. Magyar írók novellái a tanárokról, diákokról, az iskoláról</i> Hermann Alice (1957): <i>Az első 10 év</i>. Tankönyvkiadó. 1957.	
Értékelési szempontok	
• A gyűjtés eredetisége. • A gyűjtés konzisztenciája – arról szól, ami. • A szövegszerkesztés gondossága, problémaérzékenysége. • A kísérő szöveg szakszerűsége, értelmező jellege. • A prezentáció igényessége. • Vitakészség, érvelés, fluencia.	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai	
Egy 35 éve készült elemzés lehet-e érvényes ma? – Kellő kritikával, mint információhordozót érdemes tekinteni. Lehet-e külföldi szerző? – Igen lehet, nyelvszakosoknál különösen ajánlott az (ismeretlen) célnyelvi ország kultúrájából venni a példát. Lehet-e „monografikus” (egyszerűs) – Igen lehet. Lehet-e szakdolgozat belőle? – Igen, az elemzések alapján.	

16. Statisztikaelemzés

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Statisztikaelemzés	Rajnai Judit
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanulói személyiség fejlesztése 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítésére, fejlesztése 7. Szakmai együttműködés és kommunikáció	Ismeri és értelmezni tudja a hátrányos helyzetű és a különleges bánásmódot igénylő tanulóakra vonatkozó szociológiai, pszichológiai és pedagógiai eredményeket. Átlátja és érti az egyenlőtlenség társadalmi problémáit, és az iskola(rendszer) esélynövelő vagy esélycsökkentő jelentőségét. Elfogadja, hogy a tanulók fejlődésében az iskola csak az egyik tényező a szocializációs terek közül, s ezért törekszik esélyteremtő pedagógiai munkájában más szocializációs terek hatásait is figyelembe venni. Az oktatáspolitikai folyamatokat törekszik nem csupán a saját, hanem a tanulók érdekeinek, a társadalmi igazságosság és esély szempontjainak figyelembevételével szemlélni és értelmezni. Meg tud írni pedagógiai esszét, illetve képes gyakorlati pedagógiai szöveg autentikus értő olvasására, értelmezéséről számot tud adni, Képes hatékony írásbeli szövegalkotásra, szakmai nyelven tud írásban, szóban tervet írni, véleményt alkotni.
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók	
Válasszon ki egy adott témakörben, a szemináriumi témákhoz kapcsolódóan (lásd roma gyerekek az iskolában, hátrányos helyzet, gyermekvédelem, integráció-inklúzió stb.) néhány, kb. 3-4 db diagramot és/vagy táblázatot a megadott szakirodalmakból vagy a KSH adataiból, majd értelmezze a statisztikai adatokat, mutasson rá az összefüggésekre, sajátosságokra, emelje ki a tendenciákat, fogalmazzon meg az adatokból következtetéseket! Terjedelem: min. 3 gépelt oldal + táblázatok, diagramok mellékelve.	
Ajánlott idő	Kb. 5 óra
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)	
Babusik Ferenc (2005): Az esélyegyenlőség korlátai Magyarországon: státusz, etnicitás, kirekesztődés az egészségügyben és a szociális szférában. L'Harmattan. Budapest Halász Gábor – Lannert Judit (2007., szerk.): Jelentés a magyar közoktatásról. OKI. Budapest Havas Gábor – Kemény István – Liskó Ilona (2002): Cigány gyerekek az általános iskolában. Új Mandátum Kiadó. Budapest Kovalcsik Katalin (2001., szerk.): Tanulmányok a cigányság társadalmi helyzete és kultúrája köréből IFA – OM – ELTE. Bp. KSH-adatok (letölthetők: http://www.ksh.hu) Statisztikai adatokat szolgáltató szakirodalmak.	
Értékelési szempontok	
A beadott dolgozat tartalmi igényessége: az elemzés, reflexió mélysége, a szaknyelv használata, a következtetések helytállósága	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai	
Milyen megbízható forrásból érdemes a statisztikai adatokat kiválasztani? – Egy fő témakörön belül egy vagy több résztémát kell/lehet érinteni. Milyen szempontok mentén elemezzünk?	

17. A hely, ahol élünk, ahol tanulunk

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
A hely, ahol élünk, ahol tanulunk	Seres-Busi Etelka
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése ○ A tanuló megismerése, a nevelés és a tanulás értelmezése 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése ○ Csoportfejlesztés és közösségi értékek ○ Esélyteremtés az iskolai és pedagógiai gyakorlatban ○ Inter- és multikulturalizmus	Elfogadja, hogy az iskola maga is kulturális világ, és egy olyan sokszínű, az iskola világával többször feszültségbe is lépő, kulturális közegben működik, amely a fiatalok életének része. Iskolájának lehetőségeihez, felfogásához mérten képes olyan nevelési környezet létrehozására, amelyben a tanulók eleve sokszínű kulturális közeget tapasztalhatnak meg: megoszthatják egymás kultúráinak, szubkultúráinak jellegzetességeit, és megismerkedhetnek más kultúrák világával. Olyan nevelési környezetet teremt, amelyben a tanulók értékesnek, elfogadottnak érezhetik magukat, és amely segíti őket, hogy megtanulják tisztelni, elfogadni más kulturális közegekből jövő társaikat, valamint konstruktívan együttműködni velük. Olyan tanulási környezetet teremt, amely az egyenlőség és a méltányosság elvéén alapul. Képes azonosítani a különböző szocializációs tényezők identitásra gyakorolt hatását. Törekszik olyan környezetet kialakítani, amelyik a tanulók pszichés és testi egészsége szempontjából kedvező. Törekszik az inklúzió szemléletének megértésére és elfogadására, és nyitott az inkluzív nevelés-oktatásban való részvételre.

Az intézményi látogatási gyakorlat/megfigyelés részletes leírása + tanári instrukciók

A hallgató (hallgatói csoport) egy iskola belső, külső környezetének feltérképezését végzi el, a megismerést követően pedig javaslatokat tesz a környezet kapcsolatokat és tanulást támogató átalakítására.

A cél annak tudatosítása, hogy milyen lehetőségek rejlnek a környezetben, hogyan használhatjuk jól, a gyerekek igényeihez adaptívan illeszkedve élet- és tanulási terük elemeit.

Lépések:

1. Válasszanak ki egy iskolát, melynek környezetét elemezni szeretnék!
2. Vegyék fel a kapcsolatot az iskolaigazgatóval és egyeztessenek, hogy milyen módja van az iskolába való bejutásnak, az engedélyeztetésnek. Valószínűleg elég lesz az iskolaigazgató beleegyezése a feladat elvégzéséhez.
3. Kérdezzék meg az igazgatót, hogy tud-e abban segíteni, hogy valaki a tájékozódást könnyítse az önk számára az épületben! Azt is kérdezzék meg, hogy önállóan, egyedül hova mehetnek az iskolában, mit nézhetnek meg. Kérdezzék meg, hogy készíthetnek-e fényképeket, rajzokat az iskola belső környezetéről! Figyeljenek arra, hogy csak a tárgyi környezetet fotózzák, személyek ne legyenek a képeken. Az iskola életét tapintatosan kezelve járják végig a tereket!
4. Feljegyzéseik, rajzaik alapján készítsenek összefoglalót, mutassák be az iskolát a fenti szempontok alapján! (További szempontokkal kiegészíthető az alábbi lista!)
5. A prezentációt illusztrálják, szemléltessék fényképekkel!
6. Rajzaikon, írott munkájukban tüntessék fel, jelöljék meg, hogy min változtatnának és miért!
7. A prezentáció elkészítésekor vegyék figyelembe, hogy akár az igazgatónak is meg lehessen mutatni az elkészült munkából részleteket (vagy akár az egészet)!

Elemzési szempont lehet, hogy

- az iskola jelen állapotában (építészeti jelleg, kívül-belül alkalmazott színek, helyiségek elrendezése, berendezési tárgyak, dekoráció, kiegészítők, növények stb.) milyen benyomást kelt? Milyennek látják az iskolai életet az iskola környezete alapján?
- mennyire felel meg a „mindenki iskolája” elvnek?
- látszórútt és mozgásrútt tanulók számára mennyire hozzáférhetőek, használhatóak a terek?
- mennyire könnyű az iskola épületében tájékozódni (segítenek-e táblák, a feliratok és ezek egyértelműek-e)?
- milyen fényképek, képek, ismertető, tanulói, tanári alkotások stb. vannak a falakon, folyosókon?
- megjelennek-e a különböző szubkultúrákhoz, tartozó tanulók kultúrájának elemei (képek, tárgyak stb.)?
- mennyire tükrözi az adott iskola multikulturális sokszínűségét a környezet?
- a környezet alapján a felnőttek, a gyermekek vagy együttes környezetalkító szerepük érzékelhető?
- mennyire és hogyan támogatja közösségek életét, a kapcsolatteremtést, az együttműködésre épülő helyzeteket a környezet?
- mennyire és hogyan támogatja a tanulást, az együttműködésre építő feladatokat a környezet?

Variációk:

- A megfigyelések kiegészíthetők az igazgatónak, tanároknak, esetlegesen diákoknak feltett kérdésekkel, rövid interjúkkal (ez utóbbihoz mindenképpen engedélyre van szükség az igazgatótól!)
- Igazgatónak feltehető kérdés pl., hogy a felújítások, átalakítások során mennyire veszik figyelembe azon szempontokat, hogy pl. a különböző mozgásában akadályozottak, érzékszervi fogyatékkal élők is használni tudják – önállóan – az iskolát.
- Tanári kérdés lehet pl.: Beleszámítják-e a tanulási környezetbe az ülérendet, és figyelnek-e arra, hogy ez a közösség alakulására és a tanulásszervezésre is hatással lehet? Ha igen, hogyan élnek ezzel a szemponttal, lehetőséggel? Milyen tapasztalataik vannak ezzel kapcsolatban?
- A tanulóknak feltehető kérdés lehet pl.: Mit gondolnak az iskola belső környezetéről? Ha változtathatnának rajta, mit csinálnának?
- Ötleteiket részletesen is kidolgozhatják, színes tervrajzokkal, újságkivágásokkal támogatva a szemléletes megjelenítést!

Összehasonlító elemzés is születhet, melyben két iskolát választanak ki, melyek közül az egyikben az inklúzió, az integráció a pedagógiai programban feltüntetett elem.

Ajánlott idő

4–6 óra (A választott variációtól függően)

A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon szempontok.)

Booth, T. – Ainscow, M. (2009): *Inklúziós index, Útmutató az inkluzív iskolák fejlesztéséhez*, Csefkó M. Csepregi A. és a Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesülete, Békéscsaba.

Dúll Andrea (2009): *A környezetpszichológia alapkérdései. Helyek, tárgyak, viselkedés*. L'Harmattan. Budapest.

Értékelési szempontok

- Az esszé elmélyültsége.
- Az elemzési szempontok megjelenése.
- A tervek kidolgozottsága.
- Kiegészítő kérdések megjelenítése.

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai

18. Könyvesboltok kínálatának elemzése

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Könyvesboltok kínálatának elemzése	Seres-Busi Etelka
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése ○ A tanulók megismerése, a nevelés és a tanulás értelmezése 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése ○ Esélyteremtés az iskolai és pedagógiai gyakorlatban 7. Szakmai együttműködés és kommunikáció ○ Információs műveltség	Felismeri, hogy munkájában, szakmai fejlődésben melyek azok a helyzetek, témák, amelyekben szakirodalmi segítségre van szüksége. Ismeri az információs intézményrendszert, annak intézménytípusait (pl. könyvtárak), pedagógusoknak szóló szolgáltatásait, pedagógiahoz és szaktárgyához kapcsolódó speciális intézményeit. Egyes konkrét intézmények tevékenységéről, szolgáltatásairól saját tapasztalatai alapján véleményt tud formálni. Ismeri a hazai általános pedagógiai, pszichológiai és szaktárgyához köthető szakmódszertani folyóiratokat, kézikönyveket. Képes az információs intézményekben és a szakirodalomban szakmai igényeinek megfelelően tájékozódni, a szükséges forrásokat kiválasztani. A tanár képes partneri együttműködésre az iskola életében szerepet játszó szakemberekkel, intézményekkel a pedagógiai folyamatban betöltött szerepüknek megfelelően. Ismeri azokat a főbb módszereket, amelyekkel megismerheti a gyerekek kognitív, emocionális, szociális és erkölcsi sajátosságait és egyéni szükségleteit. Képes a tanulással kapcsolatos nehézségeket felismerni, s ennek megfelelően a tanulásban személyre szabott segítséget nyújtani. Pedagógiai munkájában képes összekötni az oktatás tartalmait és módszereit a nevelés szempontjaival. Olyan tanulási környezetet teremt, amely az egyenlőség és a méltányosság elvén alapul, s amelyben megvalósul szociokulturális tudásának tanulásszervezési eljárásokba való transzformációja. Képes a tanulók iskolai és iskolán kívüli problémáit megérteni, és megoldásukban kompetenciájának határain belül támogatást nyújtani.
Az intézményi látogatási gyakorlat/megfigyelés részletes leírása + tanári instrukciók	
A hallgatók egy szakkönyveket, tanulást támogató eszközöket, munkafüzeteket, képességfejlesztő játékokat, interaktív szoftvereket árusító bolt kínálatát tárják fel. Rendszerezik az ott látottakat: 1. milyen segítséget lehet kapni a mindenki iskolája témakörében felmerülő kérdésekben, 2. saját szakjukhoz illeszkedően milyen kiegészítő támogatási lehetőségeket, eszközöket találnak és javasolnak kollégáiknak a neveléshez, tanításhoz. A feladat tehát a kínálatból két-három szempontnak megfelelően kigyűjteni a rendelkezésre álló „termékeket” és röviden bemutatni, elemezni ezeket (3-4 oldalban). Ezenkívül pedig egy 6 elemből álló lista ajánlása a szakhoz illeszkedően (2-3 oldalban). A cél, hogy a hallgatók megismerkedjenek a tankönyveken „túli” világgal, megismerjék, hogy milyen eszközök, könyvek állnak rendelkezésre a befogadó, adaptív tevékenységsszervezés megoldására (mind a szabadidő-szervezés körébe tartozó tevékenységekkel, mind a tanuláshoz kötődő tevékenységekkel kapcsolatban). A fő cél, hogy az iskolában ne legyenek eszköztelenek a mindenki iskolájának hatékony megvalósítása érdekében.	

Lépések:

1. Válassza ki azt a boltot, ahol a feladathoz információkat szeretne gyűjteni! Kérdezze meg a bolt tulajdonosát, vezetőjét, hogy eltölthet-e 1-2 órát a boltban jegyzeteléssel, a kiadványok olvasgatásával. (Ehhez a feladatról tanári igazolást is lehet vinni.)
2. Ismerkedjen meg a kínálattal!
3. Az alább felsorolt szempontok mellett esetlegesen keressen újabb szempontokat, melyeknek megfelelően néhány példát is emeljen ki!
4. Válassza ki azokat a „termékeket”, amelyeket a leginkább ajánlana! Írjon ki belőlük részeket. Ha a bolt vezetője hozzájárul, akkor készítsen róluk fényképeket (ha nem, akkor próbáljon meg az interneten találni képeket az adott eszközről, könyvről stb.).
5. Fogalmazza meg, hogy miért ajánlaná a listára került eszközöket, könyveket stb.!

Elemzési szempont lehet, hogy

- milyen eszközök állnak rendelkezésre a – speciálisan – tanulási nehézséggel küzdő, illetve sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához,
- milyen szakkönyvek foglalkoznak a különböző szubkultúrákhoz tartozó, különböző társadalmi helyzetű gyermekek nevelésével,
- milyen szakkönyvek foglalkoznak az együttnevelés pedagógiájával, pszichológiájával,
- milyen tanulói és tanítói segédkönyvek állnak rendelkezésre,
- milyen fejlesztő kiadványokat, képességfejlesztő játékokat és eszközöket, számítógépes programokat és audio eszközöket találnak általánosan alkalmazhatónak,
- milyen kiadványok segítik a szabadidős, tanításon kívüli tevékenységek megszervezését stb.

Variáció:

- Kiegészíthető az elemzés és az ajánlás egy tanárral készített rövid interjúval, amely arról szól, hogy milyen eszközöket, könyveket, kiegészítő irodalmakat stb. használ munkája során.

Rövid interjú készíthető a kínálatról a bolt vezetőjével vagy az eladóval is, akár az ő javaslatairól, ajánlásairól.

Ajánlott idő

4–6 óra

A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon szempontok.)

Értékelési szempontok

- Az elemzési szempontok megjelenése.
- Az elemzés mélysége.
- Saját, újonnan „hozott” szempontok érvényesítése.
- Az ajánlóban a szakmai nyelv használata, az indoklása részletezettsége.

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszok

19. Majomsziget

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Majomsziget	Trencsényi László
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése 2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése 4. A pedagógiai folyamat tervezése 5. A tanulási folyamat szervezése és irányítása	A pedagógus a gyermek és általában az ember fejlődés- és személyiségjellemzőinek, a tanulás sajátosságainak ismeretében; a különféle ember-, gyermekképek, valamint az ezeket alakító kulturális, szociális hatások értelmezése alapján; és az egyéni szükségleteket, igényeket figyelembe véve képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését. Tisztelet a tanulók személyiségét, képes mindenki megvalósítani az értékeket; érzékeny a tanulók problémáira, és képes személyre szabott segítséget nyújtani. Az iskola világában tudatosan kezeli az értékek sokféleségét, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására; és képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek ezeknek az értékeknek elfogadását segítik. A tanár képes pedagógiai céljainak és azok elérését biztosító oktatási-nevelési stratégiájának megvalósítására. Képes a különböző céloknak megfelelő stratégiák; a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására és megvalósítására; a hagyományos és az információs-kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony és szakszerű alkalmazására. Képes a kölcsönös tiszteletről és bizalomra épülő kapcsolatrendszer megteremtésével, az együttműködési elvek és formák közös kialakításával és elfogadásával nyugodt, biztonságos és az eredményes tanuláshoz szükséges tanulási környezet megszervezésére. Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a folyamat során fellépő tanulási nehézségek felismerésére és megoldására.
Az intézményi látogatási gyakorlat/megfigyelés részletes leírása + tanári instrukciók	
A nem tanórai foglalkozáson (bál, folyosói szünet, sportesemény) a jellegzetesen félrehúzódozó, elkülönülő tanulókkal készítsen csoportos interjút a látogató. Tudja meg, milyen előzménye, oka van „kivonulásuknak”, van-e csoport-identitásuk (milyen), mi a stratégiájuk a kibontakozásra (túlélésre)? A következő szemináriumi foglalkozáson számoljon be „kutatásáról”.	
Ajánlott idő	30 perc
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon szempontok)	
A pedagógiai közösségről szóló irodalom Gergencsik Eszter: Közösség és kreativitás. Tankönyvkiadó. 1986. Mérei Ferenc: Társ és csoport. Akadémiai Kiadó. 1980. Trencsényi László: Egyszerűség, közösségbe mehet. Tan-Műhely. 2004/2.	
Értékelési szempontok	
Az interjú (és felvétel) szakszerűsége, a következtetések validitása.	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai	
Módszertanilag a hallgatók felvértezettek-e az interjúkészítés szakmai és etikai kérdéseire? – Igen Hogyan is vélekedünk a „klikk”-ről? – Nem szabad összetéveszteni a közösséget a jól működő szervezettel?	

2.

A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése

A pedagógus a csoport és a csoportfejlődés pszichológiai, szociológiai, kulturális sajátosságainak ismeretében képes a csoportok, közösségek számára olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a csoporttagok szűkebb és tágabb közösségek iránti elkötelezettségét, amelyek alapján nyitottá válnak a demokratikus társadalomban való aktív részvételre, a helyi, nemzeti, európai és egyetemes emberi értékek elfogadására.

Átlátva iskolarendszerünk jellemzőit, képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális folyamatokat, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai és iskolán kívüli életét.

Az iskola világában tudatosan kezeli az értékek sokféleségét, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására; és képes olyan pedagógiai helyzetek teremtésére, amelyek ezeknek az értékeknek elfogadását segítik.

Kompetenciafejlesztő feladatok:

- *A sajtó rejtett multikulturális nevelő hatása*
- **Fejlődési mélyinterjú**
- *Filmösszeállítás*
- *Iskola az előítéletek leépítésért*
- **Ismerjük meg egymást**
- *Kisebbségek a médiában*
- *Közösségeim*
- *Lehetőségeim*
- *Mit szólnak hozzá mások?*
- **Pedagógiai programelemzés**
- *Pistike-vizsgálat*
- *Roma kultúra, népszokások hagyományok*
- *Sajtóelemzés*
- *Sokszínű narratívák*
- *Szöveggyűjtemény-szerkesztés*
- **A hely, ahol élünk, ahol tanulunk**
- **Könyvesboltok kínálatának elemzése**

20. Ismerjük meg egymást

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Ismerjük meg egymást	Seres-Busi Etelka
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése ○ Csoportfejlesztés és közösségi értékek ○ Inter- és multikulturalizmus 4. A pedagógiai folyamat tervezése	Maga is elkötelezett a közösségek építése iránt, és törekszik elősegíteni a tanulók önszerveződését is. A tanulói közösségek életének szervezésében képes olyan tapasztalatokra épülő nevelési folyamatot felépíteni, amely megerősíti – mindenki önállóságának megőrzését biztosítva – a csoportkohéziót, a tagokban a csoport iránti, függőség nélküli elkötelezettséget és a közösségi élet megbecsülését, valamint segíti a közösségi értékek: figyelem, altruizmus, tolerancia stb. bensővé válását. Ismeri a tananyagok, módszerek, taneszközök kiválasztását befolyásoló szempontokat. Olyan nevelési környezetet teremt, amelyben a tanulók értékesnek, elfogadottnak érezhetik magukat, és amely segíti őket, hogy megtanulják tisztelni, elfogadni más kulturális közegekből jövő társaikat, valamint konstruktívan együttműködni velük. Ismeri és felismeri az egyes tanulók csoportból való kirekesztésének lehetséges okait, és ismer olyan nevelési-oktatási módszereket, amelyekkel képes a kirekesztődés veszélyét csökkenteni, illetve megelőzni. Ismeri és tudja értelmezni a konfliktusok sajátosságait, okait a tanulói csoportok esetében, és ismer hatékony konfliktusmegoldási technikákat is.
Megjegyzés:	

Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és tanári instrukciók

A hallgatók feladata annak átgondolása és megtervezése, hogy milyen módon lehetne egy kilencedikes osztály közösséggé formálását segíteni pedagógusként pl. egy gólyahét keretében vagy egy osztálykiránduláson, csoportépítésre célzott gyakorlatokkal.

A cél, hogy megismerkedjenek olyan gyakorlatokkal és felvérteződjenek olyan ötletekkel, melyeket egy blokkban, tudatosan felépítve, hatékonyan lehet alkalmazni egy csoport közösséggé segítése során; gondolják át ezek kereit, határait, az alkalmazáshoz szükséges kompetenciákat.

Lépések:

1. Gondolják át, hogy milyen célja van az adott „programnak”. (Néhány példát a célokra alább felsorolunk.)
2. Határozzák meg, hogy mennyi ideig fog tartani a csoportos program (pl. 3 óra, 4 óra, 5 óra blokk stb.)
3. Fogalmazzák meg, hogy milyen kisebb céljaik vannak az átfogó célon kívül a gyakorlatokkal, részletezzék ezeket!
4. Keressenek gyakorlatokat, melyek megfelelnek ezeknek a céloknak! Figyeljenek arra, hogy pedagógusként és nem pszichológusként szervezik a gyakorlatokat! (Gyűjtsék azokat a gyakorlatokat is, amelyeket szívesen játszanának, de úgy érzik, kritikus lehet a kompetenciáik miatt, és amelyben pl. konzultációt kérnének iskolapszichológussal. Ezeket azonban ne építsék be egyelőre a programjukba!)
5. Gondolják végig, hogyan lehetne jól felépíteni a gyakorlatsort, játérendet! Készítsenek egy részletesebb tervet, melyben feltüntetik az instrukciót, az eszközigényt, az egyes gyakorlatokra szánt időt stb. Mérlegeljék, hogy a gyakorlatok során milyen nehézségek adódhatnak, milyen feladatai vannak a pedagógusnak!
6. Mutassák be szeminárium csoportjuk előtt a kidolgozott tervet!
7. Reflektáljanak egymás terveire, ötleteire!

Célok lehetnek pl.

- új osztály születésekor egymás megismerésének támogatása,
- az együttműködésre épülő feladatok megalapozása, előkészítése,
- a kommunikáció javítása az osztályban.

Ajánlott idő

4–6 óra

A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)

Bagdy Emőke – Beata Bishop – Böjte Csaba – Rambala Éva (2011): *Hidak egymáshoz – Empátia, kommunikáció, konfliktuskezelés*. Kulcslyuk Kiadó Kft. Budapest.

Bagdy Emőke – Telkes József (1998) *Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában*. Tankönyvkiadó. Budapest.

Bányai Sándor – Szivák Judit (2012., szerk.) *MódszerLesen: Kompetenciafejlesztő módszerek tanároknak*, RAABE Tanácsadó és Kiadó Kft. Budapest.

Egyszerű játékok, közös siker, Tanórán is felhasználható együttműködési játékok. Válogatás Bányai Sándor – Makai Katalin (2005): *Szabadidő-kalauz* című könyvéből. RAABE Tanácsadó és Kiadó Kft. Budapest.

Hajas Zsuzsa (2000): *Kommunikációs gyakorlatok 10–14 éveseknek*, Pedellus Tankönyvkiadó. Budapest.

Hajas Zsuzsa (nem ismert): *Kommunikációs gyakorlatok középiskolásoknak 9-12 o.*, Pedellus Tankönyvkiadó, Budapest.

Kroehnert, G. (2004): *103 játékos tréninggyakorlat*. Z-Press Kiadó Kft. Budapest.

Rosenberg, M. B. (2005): *Így is lehet nevelni és tanítani, Erőszakmentes kommunikáció az iskolában és otthon*, Agykontroll Kft.

Rudas János (2007) *Delfi örökösei. Lélekben otthon* Kiadó. Budapest.

Tamblyn, D. – Weiss, S. (2002): *Humoros tréninggyakorlatok nagykönyve*. Z-Press Kiadó Kft. Budapest.

Értékelési szempontok

- Problémaérzékenység.
- Az ötletek rendezésének koncepciózussága.
- A gyakorlatok válogatásának átgondoltsága, mértéktartósága.
- A terv részletezettsége.

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai

21. Közösségeim

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Közösségeim	Trencsényi László
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése ○ A tanulók szociális (csoportbeli) helyzetének megértése ○ A közösségeknek a személyiség-fejlődésbe betöltött szerepének ismerete, elismerése (a veszélyek megglátása, értelmezése)	A pedagógus a csoport és a csoportfejlődés pszichológiai, szociológiai, kulturális sajátosságainak ismeretében képes a csoportok, közösségek számára olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a csoporttagok szűkebb és tágabb közösségek iránti elkötelezettségét, amelyek alapján nyitottá válnak a demokratikus társadalomban való aktív részvételre, a helyi, nemzeti, európai és egyetemes emberi értékek elfogadására. A pedagógus a gyermek és általában az ember fejlődés- és személyiségjellemzőinek, a tanulás sajátosságainak ismeretében; a különféle ember-, gyermekképek, valamint az ezeket alakító kulturális, szociális hatások értelmezése alapján; és az egyéni szükségleteket, igényeket figyelembe véve képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését. Tiszteli a tanulók személyiségét, képes mindenkinben meglátni az értékeket; érzékeny a tanulók problémáira, és képes személyre szabott segítséget nyújtani.
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók	
Vitányi Iván hivatkozott munkája alapján a hallgató önelemzéssel (öninterjúval – esetleg kölcsönös páros interjúval - tekintse át eddigi „közösségeit”, hová tartozott, mikor, meddig, ezek a közösségek milyen szerepet töltek be fejlődésében, nevelkedésében. Esszéisztikus visszaemlékezésében írja le ezeket a közösségeket, bennük elfoglalt helyét. (mintegy 20 oldalas, tagolt szövegben). Ha akarja – ha nem érzi „szeméremértőnek” –, mutassa be a csoport előtt munkáját!	
Ajánlott idő	15 óra
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)	
Vitányi Iván (1984): Közösségeim. Valóság, 12. szám Trencsényi László (2002): Nevelés- és iskolaelméleti gyakorlatok, OKKER. 56–60. oldal	
Értékelési szempontok	
• A szövegszerkesztés gondossága, problémaérzékenysége. • A kísérő szöveg szakszerűsége, értelmező jellege. • A prezentáció igényessége.	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai	

22. Virtuális közösségek

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Virtuális közösségek	Nagy Ádám
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítésére, fejlesztésére, konkrétan a tanulói, közösségek fejlesztése a virtuális térben.	A tanulói közösségekben rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására, az egyének közötti különbségek megértésének elősegítésére, az interkulturális nevelési programok alkalmazására, az együttműködés készségeinek fejlesztésére, konkrétan a tanulói közösségekben rejlő szinergikus hatások elősegítése és pedagógiai lehetőségek kihasználása a virtuális térben.
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók	
Egy választott virtuális térben egy tanulóközösség létrehozása, koordinálása, animálása, elsősorban a közösségi aktivitások, problémamegoldásokkal a fókuszban.	
Ajánlott idő	1–12 alkalom, alkalmanként 1-2 óra
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)	
Székely Levente - Nagy Ádám (2010): Virtuális ifjúsági munka és az e-ifjúság, Útikalauz a digitális bennszülöttek világába, Excenter Füzetek V., Excenter Kutatóközpont. Budapest. http://www.excenter.eu/index.php/excenter-fuzetek-5 és http://www.excenter.eu/downloads/Ex5.pdf Egy virtuális közösségi tér (iwiw, facebook, twitter, myspace, flickr, Habbohotel, chatszobák, Teveclub, Excenter virtuális ifjúsági iroda stb.)	
Értékelési szempontok	
Az értékelés háromsíkú: • önértékelés, • a tanulói közösség értékelése-esetmegbeszélés, • a mentor értékelése – személyes értékelés.	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszok	

23. Tanár úr kérem...

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Tanár úr kérem...	Czető Krisztina
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése 4. A pedagógiai folyamat tervezése 5. A tanulási folyamat szervezése és irányítása 8. Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	A tanár képes pedagógiai céljainak és azok elérését biztosító oktatási-nevelési stratégiájának megvalósítására. Képes a különböző céloknak megfelelő stratégiák; a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására és megvalósítására; a hagyományos és az információs-kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony és szakszerű alkalmazására. Képes a kölcsönös tiszteletről és bizalomra épülő kapcsolatrendszer megteremtésével, az együttműködési elvek és formák közös kialakításával és elfogadásával nyugodt, biztonságos és az eredményes tanuláshoz szükséges tanulási környezet megszervezésére. Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a folyamat során fellépő tanulási nehézségek felismerésére és megoldására; A tanári szerepek és feladatok, valamint az ezekre ható társadalmi folyamatok, jogszabályok és etikai normák ismeretében képes meghatározni és rendszeresen újrafogalmazni saját szakmai szerepvállalását. Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, s ezek alapján reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
Az intézményi látogatási gyakorlat/megfigyelés részletes leírása + tanári instrukciók	
Végezzen tanóra-megfigyelést előre kidolgozott szempontok alapján. Óramegfigyelését megelőzően alakítson ki egy ön számára izgalmas, motiváló és megfigyelhető szempontsort. Például: - a tanári kommunikáció, - tanulásszervezés, módszerek, - osztályfőnöki órák lehetőségei és történései. Dolgozzon ki szakirodalmi feltáró munka alapján egy megfigyelési szempontsort. Munkája eredményeit mutassa be kb. 2-3 oldalban, tudományos igényességgel, legalább 2-3 forrás felhasználásával. Dokumentálja óramegfigyeléseit (min. 2 óra) jegyzőkönyv segítségével. Elemezze a látottakat tudományos, szakmai igényességgel (min. 2-3 oldal). Izgalmas lehet, ha a pedagógussal is interjút készít a látottakról, azonban óvakodjon az óra minősítésétől, értékelésétől a beszélgetésen.	
Ajánlott idő	min. 2 x 45 perc megfigyelés + 5 óra feltáró munka + 2 óra elemző munka
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon szempontok.)	
Falus Iván (szerk., több kiadás): Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Műszaki Könyvkiadó. Budapest. Falus Iván (szerk., több kiadás): Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest. Lénárd Sándor – Rapos Nóra (2008): Adaptív oktatás – szöveggyűjtemény. Educatio. Budapest. Pszichológiai szakirodalmak.	

Értékelési szempontok

- A szakirodalmi feltáró munka tudományos megalapozottsága: a felhasznált irodalmak relevanciája, a szakmai reflexiók árnyaltsága, pontos és szakszerű hivatkozás.
- A megfigyelési szempontsor kidolgozottsága, a jelenségek megfigyelhetősége.
- A megfigyelés pontos, szakszerű dokumentálása (megfigyelési jegyzőkönyv).
- Az elemzés mélysége, a leíró szempontokon túl a szakmai reflexió megjelenése.
- A kutatásetikai normák betartása.

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszok

Kell-e a tanárt tájékoztatni arról, hogy „megfigyelés alatt” áll? – Igen. Hozzájárulását kell kérni.

3.

Szaktudományi, szaktárgyi és tantervi tudás integrálása

A tanár az általa tanított műveltségi területek, tantárgyak alapvető fogalmainak, azok fejlődésének, összefüggéseinek, tudásstruktúrájának, megismerési, problémamegoldási módszereinek, tantervi követelményeinek, valamint a tantárgy tanulási sajátosságainak ismeretében képes olyan feltételeket biztosítani, amelyek hatására a tanulók kialakíthatják saját gyakorlatban alkalmazható, adaptív tudásukat.

A tanár törekszik szaktudományi, szaktárgyi, tanulásméleti és tantervi tudásának minél hatékonyabb integrálására, a képességek és a tudásrendszerek fejlesztésének egységben való kezelésére annak érdekében, hogy a tantárgyban rejlő személyiségfejlesztési lehetőségeket megvalósítsa.

Kompetenciafejlesztő feladatok:

- *Fejlődési mélyinterjú*
- *Filmösszeállítás*
- **Múzeum az iskolatáskában**
- *Pedagógiai programelemzés*

24. Múzeum az iskolatáskában

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Múzeum az iskolatáskában	Magyar Erzsébet
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
3. Szaktudományi, szaktárgyi és tantervi tudás integrálása	A szaktudományi tudás felhasználásával a tanárjelöltek műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztése. A tanári hivatás gyakorlásához szakjának megfelelő, megalapozott tudást birtokol, valamint rendelkezik általános műveltséggel és tudja, hogy a szaktárgya oktatásával miképp járulhat hozzá a tanulók művelődéséhez. Nyitott a tananyag más tudományok, tantárgyak felőli megközelítésére. A tanulás szervezése során igyekszik azok sokoldalú, kreatív, szemléletes összekapcsolására. Képes olyan feladatokat beépíteni a tanítási-tanulási folyamatba, melyben a tanulók támogató környezetben próbálhatják ki tudásuk adaptivitását.
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók A hallgató kiválaszt a saját szaktárgyából egy tematikus egységet. Feltérképezi a szaktárgyhoz kapcsolódó múzeumokat (történeti, néprajzi, képző- és iparművészeti, természettudományi múzeumokat). Ezek közül arra fókuszál, amely a saját tematikus egységéhez leginkább köthető. Tájékozik a múzeum közönségszolgálati rendszeréről, múzeumpedagógiai tevékenységéről, a pedagógusok számára felkínált lehetőségekről. A megadott szakirodalom alapján megtervezi azt a tanítási, tanulási folyamatot, amellyel a szaktárgyi tanegység ismeretanyagát elmélyítheti, kiegészítheti sajátos múzeumi környezetben (múzeumi óra, tárgyalgatás, históriás történeti játék, élő állat zoopedagógiai bemutatása stb.) Az elkészült foglalkozástervek a csoport előtt kerülnek bemutatásra.	
Ajánlott idő	10 óra
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.) Balassa M. István (2001): Magyarország múzeumai. Vince Kiadó, Budapest. Foghtúy Krisztina – Szepesházyiné Kurimay Ágnes (2003., szerk.): Múzeumpedagógiai tanulmányok I. ELTE-PPK. Oktatás-módszertani Központ.	
Értékelési szempontok • A prezentáció igényessége. • A szaktudományos és a múzeumpedagógiai ismeretek és szemléletmód egyensúlya. • Az alkalmazott módszerek változatossága. • Az életkori szempontok figyelembevétele.	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai	

4. A pedagógiai folyamat tervezése

Az iskolával szemben megfogalmazott szülői és fenntartói igények, a tanulói személyiség fejlesztésére vonatkozó tantervi célkitűzések, a tanulók életkora, képességei, érdeklődése, előzetes tudása és tapasztalatai, szociális felkészültsége és az elsajátítandó tudás sajátosságai közötti összhang megteremtésével képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, tematikus terv és óraterv szintjén.

Képes a tervezés során a kollégákkal és a tanulókkal együttműködni; a taneszközöket és egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni és a konkrét céloknak megfelelően kiválasztani; a pedagógiai folyamat elemei közötti összefüggéseket és kölcsönhatásokat tudatosan felhasználni; a célokhoz és az adott szituációhoz alkalmazkodva kreatívan, különböző változatokban gondolkodni; terveit reflektív módon elemezni, értékelni.

Kompetenciafejlesztő feladatok:

- *Ismerjük meg egymást*
- **Osztályfőnöki tematikus terv**
- **Pedagógiai programelemzés**
- *Roma kultúra, népszokások hagyományok*
- **Tanórán kívüli szabadidős tevékenység tervezése**
- *Tanár úr kérem...*

25. Osztályfőnöki tematikus terv

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Osztályfőnöki tematikus terv	Rapos Nóra
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
4. A pedagógiai folyamat tervezése	Alkalmazni tudja a tanulásra és személyiségfejlődésre vonatkozó pszichológiai, filozófiai és pedagógiai elméleteket a pedagógiai folyamat tervezésekor. A tervezést alkotó folyamatnak tekinti, élni kíván a pedagógiai szabadság adta lehetőségekkel. Elfogadja, hogy a tervezés során a tanulók tevékenységét, a tanulási folyamatot kell elsősorban szem előtt tartania. Elfogadja, hogy terveinek megvalósításában rugalmasan kell alkalmazkodnia a nem tervezett szituációkhoz, nyitott a tanulói kezdeményezésekre. A tantervi célkitűzések, a tanulók szükségletei és fejlesztési lehetőségei közötti összhang megteremtésével, a tananyagokban rejlő fejlesztési lehetőségek feltárásával képes rövidtávon a pedagógiai folyamat konkrét céljainak és követelményeinek meghatározására. Képes kiválasztani a kitűzött céloknak megfelelő oktatási tartalmakat, meghatározni a tananyag-feldolgozás struktúráját, időbeni elosztását, a tantárgyi koncentráció lehetőségeit. Képes az értékelés megtervezésére, az ellenőrzés módszereinek meghatározására.

Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók

Feladat: Készítsen tematikus tervet osztályfőnöki órára! A témát 6–10 tanórai terjedelemben kell feldolgozni, ebben segít az órán kialakítandó szempontsor, a kiadásra kerülő sablon és a szakirodalom.

Lépések:

- Érdekes az órán előkészíteni az otthoni tervezés folyamatát (1–1,5 kontaktóra).
 - osztályfőnöki órák tématervéhez témajavaslatok gyűjtése (ötletroham),
 - az osztályfőnöki tanmenet előnyeinek, hátrányainak megbeszélése,
 - tematikus terv előnyeinek, hátrányainak megbeszélése,
 - tematikus terv elkészítésnek megbeszélése (ajánlott formák, lehetséges szempontok stb).
- Válasszon egy olyan témakört (lehet a már választott téma), amelyről úgy véli, hogy az adott korosztály számára hasznos és feldolgozásra érdemes téma volna!
- A téma feldolgozása szempontjából fontos szakterületi és pedagógiai szakirodalom áttekintése.
- Készítse el a tervet!
 - A forma szabad, de a téma, a cél és a fejlesztendő kompetenciák meghatározása és az egyes foglalkozásokhoz kötődő alapvető pedagógiai szempontok kidolgozása elengedhetetlen.
 - Fontos, hogy a tervben a megfigyelésekhez, megbeszélésekhez, vitákhoz stb. minden esetben szempontokat is meg kell adni, mert biztosíthatja az adott a megfelelő kidolgozottságot.
- Minden mellékletet csatoljon a beadandó munkához (tesztet, feladatlapot stb.)!

Ajánlott idő

5–8 óra

A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)

Falus Iván (2004., szerk.): *Didaktika*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.
 Hunyadi Györgyné – M. Nádasi Mária (2004): *Pedagógiai tervezés*. Comenius Bt. Pécs
 Kagan, Spencer (2001): *Kooperatív tanulás*. Önkönet Kiadó. Budapest
 Vekerdy Tamás (2006., szerk.): *Van más megoldás – alternatív módszerek a középiskolában*. Sulinova – Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest.

Értékelési szempontok

- A témaválasztás relevanciája.
- A megfogalmazott célok érvényessége és megvalósíthatósága.
- A célok teljesülésnek támogatása a tevékenységek, a feladatszervezés és az értékelés szintjén.
- A terv és a mellékleteke kidolgozottságának mélysége és szakszerűsége.
- A tanulók bevonásának, bevonódásának támogatása, motivációjának megteremtése pedagógiai eszközökkel.
- Adaptív tanulási utak biztosítása.

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai

A hallgatók a Mindenki iskolája kurzussal párhuzamosan hallgatják a Tanulás tanítása és a Tanulás támogatása tanegységeket, így érdemes tudatosan építeni ezekre. Gondolja át mit tanult a fent említett tárgyakból, amit itt hasznosíthat!

Hány célja lehet egy tematikus tervnek? – A megvalósíthatóság szempontjából fontos, hogy 3–5 célnál ne legyen több, s azok kellően konkrétak legyenek (pl.: 6–10 óra alatt nem lehet toleráns viselkedést kialakítani stb.)

Lehet-e házi feladatot adni? – Mivel ez egy osztályfőnöki óra, nem érdemes. Inkább az órán kellene biztosítani a tanulás feltételeit, a közös munka kereteit.

Osztályfőnöki tematikus terv

A minta segítségével készítse el (kb. 6-10 tanóra/tevékenység) tematikus tervét! A bemutatott formátum csak egy lehetséges forma és csupán példákat tartalmaz!

Osztály: 9. b.

Téma: Globális problémák

Időtartam: 8 óra

Célok:

- környezettudatosság
- együttműködés
- tolerancia
- segítségadás
- problémaérzékenység
- kommunikációs készségfejlesztés

Idő	Tananyag	A tanítás-tanulás folyamata	Szervezési mód	Módszerek	Eszközök	Egyéb
1.	Az óra témája: - tények, - fogalmak, - évszámok, - összefüggések	Itt kellene az óra menetét tervezni, milyen sorrendben követik egymást a különböző feladatok, tevékenységformák, konkrét ismeretek rögzítése Fontos lenne időt is tervezni a feladatokhoz Pl.; 5' alapfogalmak felidézése 15' film megtekintés 15' vita csoportban 10' összefoglalás	- frontális - csoport, - pár, - egyéni	- előadás, - kiselőadás, - megbeszélés, - vita, - szemléltetés, - kooperatív, - projekt, - szimuláció, játék, - szituációs játék,	- könyv, (cím, oldalszám) - feladatlap, (mellékelni), - teszt, (mellékelni) - tv, videó, - videofilm (megnevezni) - projektor - számítógép, - multimédia (megnevezni)	Minden fontos észrevétel
2.						
3.						

26. Pedagógiai programelemzés

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Pedagógiai programelemzés	Trencsényi László
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése 4. A pedagógiai folyamat tervezése 3. Szaktudományi, szaktárgyi és tantervi tudás integrálása ○ Pedagógiai program nevelési program részének „személyiségfejlesztés” elemeinek elemzési képessége	Az iskolával szemben megfogalmazott szülői és fenntartói igények, a tanulói személyiség fejlesztésére vonatkozó tantervi célkitűzések, a tanulók életkora, képességei, érdeklődése, előzetes tudása és tapasztalatai, szociális felkészültsége és az elsajátítandó tudás sajátosságai közötti összhang megteremtésével képes pedagógiai munkájának megtervezésére a helyi tanterv, a tanmenet, tematikus terv és óraterv szintjén.
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók Internetről vagy kiadványból ismerjen meg egy pedagógiai programot, különös tekintettel annak „nevelési program” részére. E szövegből emelje ki a „személyiségfejlesztésről és közösségfejlesztésről” szóló szövegrészeket. Ezeket elemezze: • Vesse össze a pedagógiai programba foglalt célrendszerrel! (Megfelel-e a kettő egymásnak?) • Vesse össze a nevelési program „eszköz”-leírásával! (Megfelel-e a kettő egymásnak?) • Vesse össze a helyi tanterv egészével, vagy annak azon részével, mely az egyetemi szakjának megfelelő! (Megfelel-e a kettő egymásnak?) Az elemzés terjedelme – hivatkozott idézetekkel – kb. 12 oldal. Értékelje a programot megvalósíthatóság, szakszerűség alapján Szorgalmi feladat: az intézmény ismeretében vesse össze a terveket a „praxissal”, készíthet e kérdésről interjúkat is pedagógusokkal, intézményhasználókkal. Mutassa be az elemzést a csoport előtt – ha többen készítenek hasonló feladatot, akkor vessék egybe a jelenségeket!	
Ajánlott idő	15 óra
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.) Köznevelési törvény 48. § Pöcze Gábor – Trencsényi László (1996): <i>Pedagógiai program – hogyan?</i> OKI NAT-TAN. Pöcze Gábor – Trencsényi László: A szakértő és a pedagógiai program. In: Pöcze Gábor (1997., szerk.): <i>A köznevelési intézmények tevékenységének tervezése és ellenőrzése.</i> OKI, NAT-TAN.	
Értékelési szempontok • A szövegszerkesztés gondossága, problémaérzékenysége. • A prezentáció igényessége.	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszok Lehetnek-e kritikák? – Igen (a korrekt véleményalkotás szabályainak bevonásával).	

27. Tanórán kívüli szabadidős tevékenység tervezése

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Tanórán kívüli szabadidős tevékenység tervezése	Lénárd Sándor
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
4. A pedagógiai folyamat tervezésére	Ismeri a tanteremtől eltérő iskolai és iskolán kívüli tanulási helyszínek széles skáláját, szervezési sajátosságait és pedagógiai lehetőségeiket, korlátaikat. Képes kiválasztani kitűzött céloknak megfelelő oktatási tartalmakat, meghatározni a tananyag-feldolgozás struktúráját, időbeni elosztását, a tantárgyi koncentráció lehetőségeit. Képes a tanulókkal együttműködve megtervezni a tanulók tanórán kívüli közös tevékenységét (pl. erdei iskolai programot, tanulmányi kirándulásokat). Elfogadja, hogy terveinek megvalósításában rugalmasan kell alkalmazkodnia a nem tervezett szituációkhoz, nyitott a tanulói kezdeményezésekre.

Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók

Feladat: Gondolja végig és írásban készítse el a tanulók egy csoportjának (osztály, kisebb csoport) valamely tanórán kívüli vagy szabadidős tevékenységének részletes, több napra, több alkalomra szóló tervezetét, programját, menetét. Ez lehet: többnapos tanulmányi kirándulás, szakkör, erdei iskola, projekt stb.).

Lépések:

1. Feladat kiválasztása:

A hallgató gondolja végig, és döntse el, hogy:

- milyen tanórán kívüli tevékenység megszervezését kívánja kidolgozni,
- milyen életkorú, összetételű diákoknak,
- milyen létszámú csoportnak (osztály, kisebb csoport),
- milyen hosszú időt tervez (1 nap, több nap, heti 2 óra, 6–8 alkalom, egyéb.)

2. A választott tevékenységhez kapcsolódó szakirodalom áttekintése:

A hallgató feladata a téma szakirodalmának és a hatályos törvényeknek a gyűjtése, áttanulmányozása. A megadott szakirodalom segíti a tájékozódást.

3. A tervezés elkészítése:

Elsőként a kiválasztott tevékenységgel elérendő célokat, fejlesztendő kompetencia területeket szükséges meghatározni, majd a különböző forrásokból származó információk és a hallgató saját ötletei alapján kell részletesen kidolgozni egy kirándulási vagy szakköri tervben a megvalósítás folyamatát. Itt fontos figyelni arra, hogy ez egy pedagógiai terv, ezért elsősorban a pedagógiai folyamatot, a diákok aktív bekapcsolódásának formáit, a szervezeti kereteket, szervezési módokat, az alkalmazni kívánt módszereket szükséges megtervezni. Érdemes áttekinteni a tematikus tervezés, epochális tervezés, projekttervezés szakirodalmát. Minden mellékletet csatolni kell a beadandó munkához!

Ajánlott idő

4–5 óra

A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)

Ajánlott szakirodalom:

Falus Iván (2004., szerk.): *Didaktika*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.
Hunyadi Györgyné – M. Nádasi Mária (2004): *Pedagógiai tervezés*. Comenius Bt. Pécs
Kagan, Spencer (2001): *Kooperatív tanulás*. Önkönet Kiadó. Budapest
M. Nádasi Mária (2004): *Projektoktatás*. Gondolat. Budapest.
Nahalka István (2004): *Túl a falakon*. Gondolat. Budapest.
Szivák Judit (2010): *Vita*. Gondolat. Budapest.

Értékelési szempontok

- **Feladat kiválasztása:**
 - a témaválasztás relevanciája,
 - az elképzelt szituáció átgondoltsága,
- **Szakirodalom áttekintése:**
 - mennyire jelenik meg a szakirodalmi tájékozottság a tervben,
- **Tervezés elkészítése:**
 - a megfogalmazott célok érvényessége és megvalósíthatósága,
 - a célok teljesülésnek támogatása a tevékenységek, a feladatszervezés és az értékelés szintjén,
 - a tanulók bevonásának, bevonódásának támogatása, motivációjának megteremtése pedagógiai eszközökkel,
 - a terv és a mellékleteke kidolgozottságának mélysége és szakszerűsége,
 - adaptív tanulási utak biztosítása.

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai

A hallgatók a Mindenki Iskolája kurzussal párhuzamosan hallgatják a Tanulás tanítása és a Tanulás támogatása tanegységeket, így érdemes tudatosan építeni ezekre, illetve fontos, didaktikai kérdésekben segítsük a hallgatók előzetes tudásának feltárását és szükség esetén a hiányzó területek megszerzését.

Fontos, hogy a tervben a megfigyelésekhez, megbeszélésekhez, vitákhoz, stb. minden esetben szempontokat is érdemes kérni, mert biztosíthatja az adott, a megfelelő kidolgozottságot.

Az iskolai kirándulások, erdei iskolák tervezése esetén nem szállás, étkezés, utazás kidolgozottsága a fontos, hanem a tervezett tevékenységek pedagógiai szempontú átgondoltsága és kidolgozottsága.

Abban az esetben, ha hallgató PPT-t, tesztet, feladatlapot stb. tervez, akkor csatolni kell a mellékletben.

5. A tanulási folyamat szervezése és irányítása

A tanár képes pedagógiai céljainak és azok elérését biztosító oktatási-nevelési stratégiájának megvalósítására.

Képes a különböző céloknak megfelelő stratégiák; a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására és megvalósítására; a hagyományos és az információs-kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony és szakszerű alkalmazására.

Képes a kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer megteremtésével, az együttműködési elvek és formák közös kialakításával és elfogadásával nyugodt, biztonságos és az eredményes tanuláshoz szükséges tanulási környezet megszervezésére;

Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a folyamat során fellépő tanulási **nehézségek felismerésére és megoldására**; Törekszik a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására.

Kompetenciafejlesztő feladatok:

- *Roma kultúra, népszokások hagyományok*
- *Órakezdés – órazárás (rituálék)*
- *Tanár úr kérem...*

28. Órakezdés – órazárás (rituálék)

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Órakezdés – órazárás (rituálék)	Trencsényi László
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
4. A pedagógiai folyamat tervezése 5. A tanulási folyamat szervezése és irányítása 8. Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	A tanár képes pedagógiai céljainak és azok elérését biztosító oktatási-nevelési stratégiájának megvalósítására. Képes a különböző céloknak megfelelő stratégiák; a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására és megvalósítására; a hagyományos és az információs-kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony és szakszerű alkalmazására. Képes a kölcsönös tiszteletről és bizalomra épülő kapcsolatrendszer megteremtésével, az együttműködési elvek és formák közös kialakításával és elfogadásával nyugodt, biztonságos és az eredményes tanuláshoz szükséges tanulási környezet megszervezésére. Képes az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a folyamat során fellépő tanulási nehézségek felismerésére és megoldására. A tanári szerepek és feladatok, valamint az ezekre ható társadalmi folyamatok, jogszabályok és etikai normák ismeretében képes meghatározni és rendszeresen újrafogalmazni saját szakmai szerepvállalását. Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, s ezek alapján reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.

Az intézményi látogatási gyakorlat/megfigyelés részletes leírása + tanári instrukciók

A hallgató megfigyelési jegyzőkönyvében egy kérdésre koncentráljon:
Milyen „nyitócereónia” és milyen „zárocereónia” jellemezte a látott tanítási órákat?
Megfigyeléseit összegezze, keressen hasonlóságokat, különbözőségeket. Mi az, ami az adott tanárra jellemző, s van-e olyan, ami az adott iskola kultúrájából következik?
Foglaljon állást: melyik megoldást látta hatékonynak, célszerűnek (azaz a kitűzött vagy rejtett pedagógiai célokkal adekvátnak). Indokolja döntését.

Ajánlott idő

5/10 x 5+5 perc

A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon szempontok.)

Ajánlott irodalom: Fábry Béla et al.: *Fenntartói felelősség – fenntartói értékelés*. OKAIM Módszertani Füzetek. OKKER. 2002. 62–90. oldal.

Értékelési szempontok

- A megfigyelések gazdagsága, árnyaltsága, szakszerűsége
- A prezentáció érvényessége, önreflektív hajlandóságok

GYIK: Gyakran Ismételtné „hallgatói” Kérdések és válaszok

Kell-e a tanárt tájékoztatni arról, hogy „megfigyelés alatt” áll? – Igen, illik. Hozzájárulását tanácsos megszerezni, kellő bizalmi kapcsolat esetén elegánsan vissza is lehet igazolni a tapasztalatokat.

6.

A pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése

A tanár képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák és módszerek meghatározására, figyelembe véve az értékelés jelentős hatását a pedagógiai folyamat szabályozására, a tanulók személyiségfejlődésére és önértékelési képességeik alakulására.

Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében.

Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására vagy önálló eszközök elkészítésére.

Kompetenciafejlesztő feladatok:

- Roma kultúra, népszokások hagyományok
- A tanár értékelő szavai és gesztusai tanórán
- Ellenőrző könyv

29. A tanár értékelő szavai és gesztusai tanórán

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
A tanár értékelő szavai és gesztusai tanórán	Trencsényi László
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése A hatékony kommunikáció kompetenciái	Ismeri és tudatosan felhasználja a tanulói fejlődés és teljesítmények értékelésének hatását a tanulók teljes személyiségfejlődésére, kiemelten énképüknek, önmagukkal szembeni elvárásaiknak, tanulási motívumaiknak alakulására. Tisztában van az értékelés diszfunkciós veszélyeivel, torzító hatásaival. Érti és a pedagógiai folyamatban célszerűen alkalmazza a kritériumra, normára és individuuma irányuló értékelési módokat. Ismeri és érti a pedagógiai folyamat különböző fázisaiban alkalmazott értékelési formák rendszerét és funkcióit. Képes kiválasztani az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő módszereket és a hozzájuk tartozó eszközöket. Tisztában van a pedagógiai kutatás alapvető sajátosságaival, módszereivel, eljárásaival. Ismeri a szaktárgyára vonatkozó és a pedagógiai kutatási eredmények hagyományos és elektronikus lelőhelyeit, adatbázisait. Tisztában van a kvalitatív és a kvantitatív kutatási paradigmák lényeges ismérveivel. Ismeri a pedagógiai kutatási eredmények alkalmazásának lehetőségeit és korlátait.
Az intézményi látogatási gyakorlat/megfigyelés részletes leírása + tanári instrukciók	
A hallgató az órán csupán a tanár értékelő szavait és gesztusait rögzítse jegyzőkönyvében. Készítse el az adott tanárra (tanárokra) jellemző értékelő szó- és gesztustart. Értékelje: az órán elhangzott szavainak mekkora része telt el értékeléssel (hányszor alkalmazott non-verbális értékelést) • Mi a megerősítő és mi az elmarasztaló értékelő szavak, gesztusok aránya? • Mely tanulói személyiségzférákra (kompetencianyalábokra) milyen arányban érvényesült az értékelés? • Hogyan látja: elérték-e céljukat ezen értékelések? • Milyen „fogásokat” tanult el, mint követendőket, mi az, amit (indoklással) nem vállalna? Prezentációját a következő órán mutassa be!	
Ajánlott idő	2/3 x 45 perc
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon, szempontok)	
Az értékelési funkciókról tanultak felidézése (leginkább: Báthory: Tanuló iskolák, különbségek)	
Értékelési szempontok	
• A megfigyelések, jegyzőkönyvezés alaposága. • Az értelmezés árnyaltsága, a funkcionalitás felismerése. • Gyermekjogi szemlélet érvényesítése.	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai	
Be kell-e avatni a tanárt? – Igen, tájékoztatni kell, hogy tanulási célú, a kutatási etika (anonimitás) szabályait tiszteletben tartó megfigyelésről van szó, ennek szempontját az óra végén mondjuk el neki – nyilván érdemes vele együtt értelmezni a tapasztaltakat.	

30. Ellenőrző könyv

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Ellenőrző könyv	Trencsényi László
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetenciailírás (ELTE-anyag alapján)
1. A tanuló személyiségfejlesztése 6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése 7. Szakmai együttműködés és kommunikáció	A tanár képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák és módszerek meghatározására, figyelembe véve az értékelés jelentős hatását a pedagógiai folyamat szabályozására, a tanulók személyiségfejlődésére és önértékelési képességeik alakulására. Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Képes céljainak megfelelően az értékelés eszközeinek megválasztására vagy önálló eszközök elkészítésére. Belátja, hogy a kultúrák közvetítés során mindig fennáll annak a veszélye, hogy egyetlen, hatalmi pozícióban lévő kultúra értékei, művelődési elemei közvetítődjenek; ezért nem annyira a tanulók egy kultúrába való beolvadásának segítésére, hanem inkább a kulturális keveredést, a tanulók összetett, interkulturális identitását előmozdító nevelés-oktatásra törekszik. Tisztelt a tanulók személyiségét, képes minden esetben meglátni az értékeket; érzékeny a tanulók problémáira, és képes személyre szabott segítséget nyújtani. A tanár az iskolai szervezet tagjaként képes partneri együttműködésre a tanulókkal, kollégáival, az iskola más munkatársaival, a szülőkkel.
Az intézményi látogatási gyakorlat/megfigyelés részletes leírása + tanári instrukciók	
Egy diák ellenőrző könyvét elemezze szóban vagy írásban a hallgató. Fontos szempont, hogy a füzet minden bejegyzését kísérelje meg értelmezni. Válaszolja meg a kérdést a tanuló ismerete nélkül: milyen gyerek lehet az illető? (Utána egyeztesse tapasztalatait hasonló feladatot megoldó társaival, a tanuló tanárával.)	
Ajánlott idő	45 perc
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, minta feladat, sablon, szempontok)	
Ajánlott irodalom: Nagy Katalin: <i>Intőkönyvem története</i>. Móra Kiadó. 1970 (tv-film is készült belőle)	
Értékelési szempontok	
- A megfigyelések gazdagsága, árnyaltsága, szakszerűsége. - A prezentáció érvényessége, önreflektív hajlandóságok.	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszok	
Kell-e a tanárt tájékoztatni arról, hogy „megfigyelés alatt” áll? – Igen, illik. Hozzájárulását tanácsos megszerezni, kellő bizalmi kapcsolat esetén elégánsan vissza is lehet igazolni a tapasztalatokat.	

7.

Szakmai együttműködés és kommunikáció

A tanár az iskolai szervezet tagjaként képes partneri együttműködésre a tanulókkal, kollégáival, az iskola más munkatársaival, a szülőkkel, a tanulók és az iskola életében szerepet játszó szakemberekkel, intézményekkel, szervezetekkel a pedagógiai folyamatban betöltött szerepüknek megfelelően.

Nyitott arra, hogy a konfliktushelyzetek és problémák feltárása és megoldása érdekében szakmai segítség kérjen.

A szervezetfejlesztés sajátosságainak és a vonatkozó jogszabályok ismeretében képes közreműködni az iskolai szervezet folyamatos fejlesztésében és értékelésében.

Különböző szakmai szituációkban képes nyílt és hiteles kommunikációra a partnerek életkorának, kultúrájának megfelelően, képes felismerni és értelmezni kommunikációs nehézségeit és ezen a téren önmagát fejleszteni.

Kompetenciafejlesztő feladatok:

- Diákönkormányzat működése
- Házirend elemzés
- Sokszínű narratívák
- Roma kultúra, népszokások hagyományok
- Könyvesboltok kínálatának elemzése

31. Diákönkormányzat működése

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Diákönkormányzat működése	Lénárd Sándor
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
7. Szakmai együttműködés és kommunikáció	Ismeri és átlátja az alapvető emberi jogok, az egyetemesnek tekintett emberi és demokratikus értékek rendszerét; a társadalom hivatalos fórumain megjelenő, irányadónak tekinthető értékeket és tisztában van ezek esetleges kritikájával is. Elkötelezett a demokratikus értékrend és az ennek megfelelő gondolkodásmód és cselekvés iránt. Képes a tanulókat a demokratikus értékek és szabályok szerinti cselekvés tapasztalatában részesíteni, és segíteni őket abban, hogy a demokratikus értékekre, folyamatokra, intézményekre és saját tapasztalataikra reflektálni tudjanak. Olyan nevelési környezetet teremt, amelyben a tanulók értékesnek, elfogadottnak érezhetik magukat, és amely segíti őket, hogy megtanulják tisztelni, elfogadni más kulturális közegekből jövő társaikat, valamint konstruktívan együttműködni velük.
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók	
Feladat: Elemző dolgozat (min. 4-5 oldal) készítése egy iskolai diákönkormányzat működéséről. A feladat célja a diákok jogismeretének és jogaik érvényesítésének feltárása. Beadandó a feltárt információk elemző összefoglalása Lépések: • A szakirodalom, a törvényi háttér és a dokumentumok áttekintése: • A hallgató feladata a téma szakirodalmának és a hatályos törvényeknek és az adott iskola dokumentumainak áttekintése. • Interjú / kérdőív kérdések összeállítása: • A feldolgozott irodalmak alapján egy önálló interjú kérdéssor vagy kérdőív összeállítása, melyben segítség a megadott segédlet. • Interjúk elkészítése / kérdőívek felvétele • Egy iskolán belül több diákkal érdemes interjút készíteni vagy kérdőívet kitölteni: ○ a diákönkormányzat tagjaival, ○ az iskola diákjaival, ○ a diákönkormányzatot segítő pedagógussal. • Elemzőkészítés: • A különböző forrásokból származó információkat érdemes összevetni a törvényi háttérrel, a szakirodalomban olvasottakkal, az adott iskola dokumentumaival (Pedagógiai program, DÖK működési szabályzata stb.)	
Ajánlott idő	8–10 óra

A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)

Ajánlott szakirodalom:

- Bíró Endre (2000): *Jogok az iskolában?! Jogismereti Kiadvány*. Budapest
- <http://www.diaikonkormanyzat.hu/>
- <http://diak.diaikjogiszektor.hu/>
- <http://www.osztalyfonok.hu/>
- <http://www.sulinet.hu/tart/fcikk/Kecc/0/18063/1>

Az alábbi témakörök és a zárójelben olvasható vázlatos kérdések segítségül, mintául szolgálnak a diákok jogismeretét feltérképező kérdőív készítéséhez. A feladat elvégzéséhez használjon releváns szakirodalmat és a hatályos Köznevelési törvényt!

A tanulói jogok forrásai:

- az emberi – állampolgári jogok
 - (pl. Alaptörvény, büntető törvénykönyv, nemzetközi egyezmények stb.);
- a gyermeki jogok
 - (pl. családjogi törvény stb.);
- a tanulói jogok
 - (pl. iskolai házirend, szmsz stb.);
- a jogszabályokat alkotó állami szervek
 - (pl. Országgyűlés).

A jogok csoportosítása:

- egyéni tanulói jogok
(minden egyes tanulót személyesen és egyénileg is megillető jogok);
- kollektív tanulói jogok
(tanulóközösségeket, az iskola tanulóinak többségét képviselő diákszervezetet megillető jogok).

Jogok és kötelezettségek:

- a tanuló joga különösen, hogy
(a Köznevelési törvény 11. §);
- a tanuló kötelessége, hogy
(a Köznevelési törvény 12. §).

Jogorvoslat az iskolában:

- a jogorvoslat fogalma
(definíció, értelmezés);
- a jogszabályokban előírt jogorvoslati eljárások
(pl. önszerveződés, egyesülési jog, érdekképviselés stb.);
- az iskolán belüli diák-jogorvoslati eljárások, módszerek és technikák
(pl. Panaszforum, Diákszervezet, Igazgató nap stb.).

Jogi esetek az iskolában:

- a tanulói jogok intézményi szabályozása,
- jogok vagy kötelességek,
- kollektív büntetés,
- diákmedia,
- cenzúra,
- sztrájk.

Értékelési szempontok

4. Szakirodalom áttekintés:

- mennyire jelenik meg a szakirodalmi tájékozottság az elemzésben,
- törvényi háttér, iskolai dokumentumok ismeretére utaló elemek megjelenése.

5. Elemzőképzés:

- interjúk, kérdőívek adatainak feldolgozása,
- szakszöveg-értelmezés, a lényegkiemelés megjelenése,
- elemző, értékelő viszonyulás,
- önálló véleményalkotás.

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszok

32. Házirendelemzés

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Házirendelemzés	Lénárd Sándor
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
7. Szakmai együttműködés és kommunikáció	Ismeri az iskolai szervezetben létező döntési folyamatok szabályszerűségeit. Tisztában van a tanulók kollektív érdekérvényesítési, csoportalakító jogosítványával. Ismeri a kollektív tanulói érdekérvényesítés, tanulói önkormányzat legfontosabb mintáit. Hajlandó és képes részt vállalni az iskola szervezetfejlesztési, innovációs és minőségfejlesztési munkájában, a minőségbiztosítási rendszer működtetésében. Vállalja az együttműködést pedagógus kollégáival, az iskola más munkatársaival, a szülőkkel és a tanulók életében szerepet játszó más szakemberekkel és intézményekkel, szervezetekkel és szolgáltatásokkal. Tud tájékozódni a szakirodalomban, könyvtárban és interneten, ismeri az alapvető hazai pedagógiai műhelyekhez tartozó alpművek és periodikák elérhetőségét. Képes az IKT hatékony alkalmazására.

Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók

Feladat: Elemző dolgozat készítése egy konkrét iskolai házirend feldolgozása alapján. A feladat célja az iskolai házirendek törvényi háttérének megismerése, a tanulói jogok közötti kapcsolatok és az eltérések feltárása, elemzése.

Lépések:

- **A szakirodalom és a törvényi háttér áttekintése:**
A hallgató feladata a házirend készítéséhez használható szakirodalmak és a hatályos törvény áttekintése
- **Elemzési szempontsor készítése:**
A feldolgozott irodalmak alapján egy önálló elemzési szempontsor összeállítása, melyben segítség a megadott segédlet.
- **Egy iskola házirendjének kiválasztása:**
Keresni kell egy valódi iskolai házirendet (akár az internetről is elérhető), mely az elemzés alapja lesz.
A választáskor mérlegelendő:
 - a korábbi saját iskola házirendjének elemzésénél saját élmények is beépíthetők,
 - alternatív iskolák házirendje sajátos szempontok elemzését teszi lehetővé,
 - szakiskolai házirend elemzése más iskolatípus megismerésével járhat.
- **Elemzőkészítés:**
A kiválasztott iskolai házirendet kell a saját szempontrendszer mentén összevetni a törvényi háttérrel, a szakirodalomban olvasottakkal, az adott iskola céljaival (pedagógiai program), illetve az ön szabályozásról alkotott elképzeléseivel.

Ajánlott idő

3–4 óra

A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)

Ajánlott szakirodalom:

Bíró Endre (2000): *Jogok az iskolában?!* Jogismereti Kiadvány. Budapest

Szüdi János (2004): *Házirendek a nevelési-oktatási intézményekben I–III.* Új Pedagógiai Szemle, 8., 9., 10. szám

Segédlet:

- Mi a szabályzási köre a házirendnek?
(csak iskola területe – kirándulás – sportegyesület – otthon – közterület – szórakozóhely);
- Kire vonatkozik a házirend?
(tanuló – pedagógus – iskolapszichológus – takarító – portás – látogató – titkárnő – szülő);
- Mit tartalmazzon?
(jogszabályokat – tanulói jogokat – kötelességeket – szabályokat – törvényszöveg ismertetést);
- Tartalmaz-e erkölcsi jellegű követelményeket?
(csak jogi szabályozás – elvárt viselkedési követelmények – mindkettő);
- Hogyan szabályozza a diákok jogait, kötelességeit?
(csak jogokat – mindkettőt – a jogok a kötelességek teljesítésének feltételei – csak kötelességeket);
- Milyen gyakran vizsgálják felül a házirendet?
(vezetőváltáskor – két évente – évente – félévenként – folyamatosan – a meghatározottak szerint);
- A házirendben hogyan jelennek meg a törvény szerint kötelező szabályok?

Kötelező szabályzás	Megfogalmazása a házirendben
A tanulói jogok és kötelességek gyakorlásának szabályai	- - -
Az iskolai, kollégiumi munkarenddel kapcsolatos szabályok	- - -
A tanórai és a tanórán kívüli (kollégiumi) foglalkozások rendje	- - -
Az iskola tantermeinek, helyiségeinek használata	- - -
A tanítási órák közötti szünet idejének meghatározása	- - -
A tanulók távolmaradásának engedélyezési rendje	- - -
Az iskolát védő előírások, amelyeket a tanulóknak is be kell tartaniuk	- - -
A tanulók mely közössége minősül a tanulók közösségének.	- - -

Értékelési szempontok

- **Szakirodalom áttekintés:**
 - mennyire jelenik meg a szakirodalmi tájékozottság az elemzésben,
 - törvényi háttér ismeretére utaló elemek megjelenése.
- **Elemzés készítés:**
 - saját szempontrendszer, struktúra használata,
 - szakszöveg-értelmezés, a lényegkiemelés megjelenése,
 - elemző, értékelő viszonyulás,
 - önálló véleményalkotás.

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai

8. Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

A tanári szerepek és feladatok, valamint az ezekre ható társadalmi folyamatok, jogszabályok és etikai normák ismeretében képes meghatározni és rendszeresen újrafogalmazni saját szakmai szerepvállalását.

Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, s ezek alapján reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.

Képes a szakmai információforrások megtalálására, értelmezésére, felhasználására és ezek közvetítésére.

Szaktárgya, valamint a neveléstudomány kutatási módszereinek ismeretében képes az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben való részvételre, akciókutatás tervezésére és lebonyolítására, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában.

Kompetenciafejlesztő feladatok:

- Fogalomtáram
- Lehetőségeim
- Mit szólnak hozzá mások?
- Osztályfőnöki interjú
- Problémafeltárás
- Sokszínű narratívák
- A hely, ahol élünk, ahol tanulunk
- Majomsziget
- „Jaj de szép a tanár néni cipője”
- Mozgástérkép
- Tanár úr kérem...

33. Fogalomtáram

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Fogalomtáram	Czető Krisztina
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
8. Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	Nyitott a szakma új eredményeire, elméleteire. Törekszik arra, hogy figyelemmel kísérje a szakirodalomban és a médiában is a szakma híreit, új eredményeit. Képes információs igényeit megfogalmazni, és megtalálni a megfelelő információs intézményt. Képes az információs intézményekben és a szakirodalomban szakmai igényeinek megfelelően tájékozódni, a szükséges forrásokat kiválasztani. Képes megírni különböző tudományos és gyakorlati műfajú elméleti és gyakorlati pedagógiai témájú szövegeket szakszerű és értékelő forrásfeldolgozással. Szakmai döntéseit, választásait szakmai nyelven és szakmai indoklással tudja alátámasztani szóban és írásban.
Megjegyzés:	
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és tanári instrukciók	
Készítsen fogalomtárat saját, egyéni szakirodalmi tájékozódása alapján az alábbi témák valamelyikén belül: • Iskola és társadalom • Hátrányos helyzet • „Különlleges pedagógiai bánásmód” • Adaptivitás Válasszon a fenti témák közül, és gyűjtsön 8-10 fogalmat, melyeket definiál szakirodalmi feltáró munka alapján. A fogalmak értelmezésekor törekedjen több szakmai nézőpont, valamint saját véleménye és reflexiói megjelenítésére. A fogalmakat értelmezze 300–350 szóban, kb. 2 forrás alapján, így állítva össze fogalomtárat.	
Ajánlott idő	5–10 óra

A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)

- Aáry Tamás Lajos – Aronson, Joshua (2010., szerk.): *Iskolai veszélyek*. Complex Kiadó.
- Aronson E. (1987): Az előítélet. In: Aronson E. (1987): *A társas lény*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- Bábosik István (2004): A nevelés szerepe az Európai Unióban és az egyén életében – a nevelés értelmezése. In: Bábosik István (2004): *Nevelésmélete*. Osiris Kiadó. Budapest. 11–15.
- Balázs Éva – Köpatakiné Mészáros Mária (2008., szerk.): *Új horizontok az együttnevelésben*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet. Budapest. <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=kiadvany&kod=egyuttnevel-es-uj>
- Báthory Zoltán – Falus Iván (1997): *Pedagógiai Lexikon*. Keraban Könyvkiadó. Budapest, <http://human.kando.hu/pedlex/>
- Csapó Benő (2003): Az iskolai osztályok közötti különbségek és az oktatási rendszer demokratizálása. *Iskolakultúra*, 2003/8. 107–117. o. <http://www.iskolakultura.hu>
- Falus (2003., szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanulás tanításához*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.
- Fejes József Balázs (2006): Miért (nem) fontosak a hátrányos helyzetű tanulók?. *Új Pedagógiai Szemle*. 7–8. sz. 17–26. In: <http://www.oki.hu>
- Halász Gábor – Lannert Judit (2010., szerk.) *Jelentés a magyar közoktatásról*. OKI. Budapest. http://www.tani-tani.info/mi_a_nevel-es
- Knausz Imre (2013): *Mi a nevelés?* Tani-tani On-line
- Lénárd Sándor – Rapos Nóra (2008): *Adaptív oktatás. Szöveggyűjtemény*. 1–2. kötet. Az adaptivitás szemlélete. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhazsnú Társaság. Budapest.
- Loránd Ferenc (2000): Az ún. „hátrányos helyzet” fogalmáról és kezeléséről a közoktatásban. In: *Értékek és generációk*. OKKER Kiadó, Budapest, 372–389. o.
- Mayer József (2006): Hátrányos helyzetű tanulók és az iskolai előrehaladás problémái. In: *Esélynövelő és hátránykompenzáló iskolák*. OKI, Budapest,
- Mayer József (2008., szerk.): *Frontvonalban. Az iskolai agresszió néhány összetevője*. Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet. Budapest.
- Mayer József – Nádori Judit – Vigh Sára (2009): *Kis könyv a felelősségről. Adalékok az iskolai agresszió természetrajzához*. Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai Intézet. Budapest.
- Mihály Ildikó (2001., ford.): Milyen lesz a jövő iskolája? In: <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=oeed-Mihaly-Milyen>
- Nahalka István (2003): Az oktatás társadalmi meghatározottsága. In: Falus Iván (szerk.): *Didaktika*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest, 37–56. o.
- PISA 2012: Összefoglaló jelentés. In: http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktat-as/nemzetkozi_mere-sek/pisa/pisa2012_osszefoglalo_jelentes.pdf
- Réthy E. – Vámos Á. (2006): Esélyegyenlőtlenség és méltányos pedagógia. In: M. Nádasi Mária (szerk.): *A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése*, ELTE-PPK, Budapest, 8. fejezet.
- Szabó László Tamás (1989): *A rejtett tanterv*. Magvető Kiadó, Budapest, 9–32. o.
- Turcsán Gábor (1998): Esélytelen egyenlőség. *Új Pedagógiai Szemle*. 5. sz. 35–44. In: <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=1998-05-ta-turcsan-eselytelen>

Értékelési szempontok

- A szakirodalmi feltárás mélysége, az eltérő szakmai nézőpontok ütköztetése.
- A felhasznált irodalmak relevanciája, igényessége.
- Személyes értelmezések, reflexiók megjelentetése.
- Pontos, a tudományos követelményeknek megfelelő hivatkozási forma.

GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai

34. Osztályfőnöki interjú

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Osztályfőnöki interjú	Rapos Nóra
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
8. Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért ○ Szakmai szerepek elfogadása és gyakorlása ○ Önismeret, önreflexió, lelki egészség	Ismeri a pedagógusszerepről elterjedt tudományos elméleteket. Tudja elemezni saját szakmai, szaktárgyi és szaktantárgyi tudásának, személyiségének és a szerep különböző elvárásainak illeszkedését. Az elemzésben képes saját szempontokat, elemzési lehetőségeket, terepeket megfogalmazni és azokat körültekintően alkalmazni. Egyetért azzal, hogy a tanulók fejlesztése nem egyéni, hanem a tanterület többi tagja által is vállalt kollektív felelősség. Elemzi a körülötte lévő, különböző személyiségű és a pedagógusszerepet különbözőképpen betöltő tanárok pedagógiai munkáját, alkalmazott pedagógiai módszereit, kommunikációs stílusát, ezek eltéréseit, és a tanulók, szülők, kollégák erre adott reakcióit, a látható/megfigyelhető és elképzelhető/nem megfigyelhető hatásokat. Megfelelő önismerettel rendelkezik ahhoz, hogy tanári kompetenciáit reflektálni és fejleszteni tudja. Saját attitűdöket, nézeteket elemez a tanári szerepekkel kapcsolatosan.
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók	
Feladat: Készítsen interjút egy osztályfőnökkel az osztályfőnök szerepről és működéséről, majd elemesse azt (min. 3-4 oldal)! Az interjú elemzése mellé csatolni kell az interjú rövidített szövegét is Lépések: 1. Hozzon döntést arról, hogy átfogóan szeretne az adott osztályfőnök munkájáról képet kapni, vagy egy területet kíván mélyen megismerni! 2. A szakirodalom és az esetleg a témában hozzáférhető iskolai dokumentumok áttekintése: pl.: Pedagógiai Program, osztályfőnöki tanmenet stb. 3. Interjú / kérdőív kérdések összeállítása: A feldolgozott irodalmak alapján egy önálló interjú kérdéssor vagy kérdőív összeállítása, melyben segítség lehet a megadott segédlet. 4. Interjú elkészítése / kérdőívek felvétele 5. Elemzés készítése	
Ajánlott idő	5–8 óra
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)	
Hantos István (2006): A patrónus. In: Vekerdy Tamás (szerk.): <i>Van más megoldás is</i>. Sulinova. Budapest, 19–49. Szekszárdi Júlia (2001., szerk.): <i>Nevelési kézikönyv – nemcsak osztályfőnököknek</i>. OKI Kiadó. Dinasztia Tankönyv. Budapest. Vekerdy Tamás (2006., szerk.): <i>Van más megoldás – alternatív módszerek a középiskolában</i>. Sulinova – Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest.	
Értékelési szempontok	
• Szakirodalom áttekintés: ○ mennyire jelenik meg a szakirodalmi tájékozottság az elemzésben, ○ az iskolai dokumentumok ismeretére utaló elemek megjelenése. • Kérdéssor: ○ szakirodalmi megalapozottság, ○ az adott pedagógushoz, iskolához kötődés (ha lehetséges), ○ tartalmi koherencia és érvényesség. • Elemzés készítés: ○ interjú adatainak feldolgozása, ○ szakszöveg-értelmezés, a lényegkiemelés megjelenése, ○ elemző, értékelő viszonyulás, ○ önálló véleményalkotás.	

Kell-e mellékelni az interjú szó szerinti szövegét? – Nem szükséges, de alapos a kérdések mentén szerveződő, tartalmi vázlat szükséges. A kulcsmondatok mindenképp szöveghűek legyenek.
 Lehet-e egy témát alaposabban, mélyebben körbejárni az osztályfőnökséghez kötődően (pl: pedagógus-szülő kapcsolat)? – Lehet, de ebben az esetben az adott téma feldolgozása sokkal mélyebb kell legyen, például más gyakorlatokkal való összevetés már az interjú során, stb.

Segédletek

Osztályfőnöki interjú

Az alábbi témakörök és a vázlatos kérdések javaslatul szolgálnak az osztályfőnökökkel készítendő strukturált interjú összeállításához. Ezek végigkérdezése nem javasolt ebben a formában.

Háttér-információk

- o neme, életkora,
- o a pályára kerülése, a tanítással eltöltött évek, osztályfőnökség száma.

Osztályfőnöki funkció

- o hogyan, miért lett osztályfőnök?
- o mit tekint legfontosabb osztályfőnöki feladatának?
- o hogyan készítették fel az osztályfőnöki szerepkörre, feladatokra?

Adminisztráció

- o a legfontosabb adminisztratív feladatok számbavétele,
- o melyek okozzák ezek közül a legtöbb nehézséget, miért?
- o mikor végzi az adminisztrációt, hogyan lehet(ne) racionalizálni?

Nevelői tevékenység

- o milyen módon képes nevelni diákjait, mennyire tud követendő példakép lenni?
- o mit okozza a legnagyobb nehézséget, és mi a legnagyobb sikert nevelői munkájában?
- o hogyan ismeri meg diákjait, hogyan kerül közelebb diákjaihoz?
- o mennyire elvárás az osztályfőnök fegyelmező, ellenőrző szerepköre?
- o milyen módszereket, eszközöket alkalmaz személyiségfejlesztő munkájában?
- o hogyan tud segíteni a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett diákoknak?
- o milyen feladatai vannak a pályaválasztással, továbbtanulással?

Osztályfőnöki óra

- o hogyan készül az osztályfőnöki órára?
- o általában milyen tevékenységekkel telik az óra?
- o milyen hangulatúak az órák, hogyan aktivizálja a diákokat?
- o melyek a legfontosabb témakörök, vannak-e meghívott előadók?
- o mi okozza az osztályfőnöki órákon a legtöbb nehézséget és a legtöbb örömet?

Programok

- o mely iskolai rendezvényeken vesz részt az osztály közösen?
- o milyen hagyományaik vannak az osztályban/iskolában?
- o milyen gyakran van közös programja az osztálynak iskolán kívül, kik szervezik ezeket?
- o hogyan veszi figyelembe a diákok érdeklődését?
- o mi a véleménye a többnapos kirándulásokról?

Kolléga szerep

- o van osztályfőnöki munkaközösség, mennyire elégedett vele?
- o hogyan tartja a kapcsolatot az osztályában tanító szaktanárokkal?
- o melyek a jellemző konfliktusok a kollégákkal, milyen a megoldásokat alkalmaz?
- o a tanárokon kívül kiknek a segítségére számíthat az iskolában?

Tanár-diák viszony

- o jellemezze kapcsolatát a diákokkal?
- o mely tanulókkal tud könnyen jó kapcsolatot kialakítani, kikkel nem, miért?
- o minden diákjával egyformán foglalkozik, kivételezés (+, -)?
- o hogyan differenciál diákjai között?

Kapcsolattartás a szülőkkel

- o hogyan veszi fel és építi tovább a kapcsolatot a szülőkkel?
- o meséljen a jó szülői értekezlet, fogadóóra titkairól? mit gondol a családlátogatásról?
- o mi a legnehezebb a szülőkkel való kapcsolattartásban?
- o hogyan lehet a szülők és az iskola kapcsolatát javítani?

Külső segítség

- o melyik iskolán kívüli szervezettel tartja rendszeresen a kapcsolatot?
- o mi okozza a gyakori feszültséget a pedagógusok és a segítő szervezetek kapcsolatában?
- o kikre számíthat osztályfőnöki munkájában?

Egyéb

- miért jó, miért érdemes osztályfőnökséget vállalni?

35. Problémafeltárás

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Problémafeltárás	Rapos Nóra
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetenciailírás (ELTE-anyag alapján)
8. Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért ○ Információs műveltség	Ismeri a pedagógiai, oktatásügyi szakirodalmat jellemző tudományos és szabályozó műfajokat (pl.: kutatási jelentés, tanterv, esettanulmány, pályaválasztási tájékoztató...) Felismeri, hogy munkájában, szakmai fejlődésben melyek azok a helyzetek, témák, amelyekben szakirodalmi segítségre van szüksége. Törekszik arra, hogy figyelemmel kísérje a szakirodalomban és a médiában is a szakma híreit, új eredményeit. Ki tudja emelni a szakmát és a közéletet a közelmúltban/aktuálisan legjobban foglalkoztató témákat, és azokról véleményt tud alkotni szakmai indoklással.
Az otthon elvégzendő feladat pontos megfogalmazása és a tanári instrukciók Feladat: Elemző dolgozat készítése egy konkrét pedagógiai problémáról, jelenségről Lépések: 1. Témaválasztás: Keressen az ön számára izgalmas, releváns pedagógiai témát, majd ezen belül fogalmazzon meg egy további vizsgálatra érdemes problémát! Ez kérdés formájú is lehet, a lényeg az, hogy valamilyen konkrét terület megértésére irányuljon. Pl.: <i>Hogyan és miért segíti a heterogén csoport a hátrányos helyzetű tanulókat?</i> 2. Bibliográfiakészítés: A meghatározott problémára fókuszálva készítse el ennek a konkrét kérdéskörnek a részletes bibliográfiáját! A listán minimum 15-20 tanulmány, folyóiratcikk vagy könyv szerepeljen, szerző szerint betűrendben. Használja a könyvtárat, az internetet, a könyvek irodalomjegyzékét, a pedagógiai szaksajtót! 3. Elemzőkészítés: Válasszon ki 3-4 releváns szakirodalmat a bibliográfiájából, ezeket olvassa el és készítsen belőle egy 4-5 oldalas elemző, értékelő összefoglalást. Ez ne könyvismertető legyen, hanem a választott témakör saját szempontok szerinti bemutatása, értékelése, elemzése, kérdések és önálló vélemény megfogalmazásával, pontos hivatkozással, a felhasznált irodalom megjelölésével!	
Ajánlott idő	4–6 óra
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon stb.)	
Értékelési szempontok • Témaválasztás: ○ a választott téma relevanciája, ○ a probléma megfogalmazás fókuszáltsága, kifejtettsége, indokltsága. • Bibliográfiakészítés: ○ a szakirodalom gazdagsága, ○ különböző források használata, ○ a bibliográfiával szembeni formai elvárások meglete. • Elemzőkészítés: ○ saját szempontrendszer, struktúra használata, ○ szakszöveg-értelmezés, a lényegkiemelés megjelenése, ○ elemző, értékelő viszonyulás, ○ önálló véleményalkotás.	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszai	

36. „Jaj de szép a tanár néni cipője”

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
„Jaj de szép a tanár néni cipője”	Trencsényi László
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
5. A tanulási folyamat szervezése és irányítása 8. Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	A tanár képes pedagógiai céljainak és azok elérését biztosító oktatási-nevelési stratégiájának megvalósítására: Képes a különböző céloknak megfelelő stratégiák; a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására és megvalósítására. A tanári szerepek és feladatok, valamint az ezekre ható társadalmi folyamatok, jogszabályok és etikai normák ismeretében képes meghatározni és rendszeresen újrafogalmazni saját szakmai szerepvállalását. Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, s ezek alapján reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére.
Az intézményi látogatási gyakorlat/megfigyelés részletes leírása + tanári instrukciók	
Megfigyelés – esetleg interjú – egy (vagy több) tanár iskolai öltözködéséről, kiderítése annak, hogy e „viselet” mögött áll-e valamilyen (egyéni vagy csoportos) pedagógiai ideológia. Fókuszcsoportos beszélgetés diákokkal: ők milyen öltözékű, megjelenésű tanárt kedvelnek. A kutatástapasztalatairól a következő szemináriumon a hallgató beszámol.	
Ajánlott idő	45 + 45 + 45 perc
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon, szempontok)	
Kosztolányi Dezső Aranyárány c. regényéből a „tanárkabátról és tanárposztóról” szóló gondolatok Gerlóczy Márton Igazolt hiányzás című regényéből a „miről ismerni meg a Waldorf-tanárt?” rész	
Értékelési szempontok	
A megfigyelés és az interjú szakszerűsége, a következtetések pedagógiai karaktere és validitása, a prezentáció színvonala.	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszok	
Kell-e a tanárt tájékoztatni arról, hogy „megfigyelés alatt” áll? – Igen, illik. Hozzájárulását tanácsos megszerezni, kellő bizalmi kapcsolat esetén elégánsan vissza is lehet igazolni a tapasztalatokat.	

37. Mozgástérkép

A gyakorlat neve	A feladat „gazdája”
Mozgástérkép	Trencsényi László
A fejlesztendő kompetencia	Részletesebb kompetencialeírás (ELTE-anyag alapján)
6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése 8. Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Ismeri a tanári szerepek és feladatok változásait a tanítás-tanulás különböző stratégiáinak megvalósításakor. Tájékozott a szervezési módok, a hagyományos és korszerű, a tanári közlésen, együttműködésen és a tanuló dominanciáján alapuló oktatási módszerek széles körének sajátosságairól.
Az intézményi látogatási gyakorlat/ megfigyelés részletes leírása + tanári instrukciók	
A hallgató az osztályteremben az osztály alaprajzán folyamatosan (az aktometria eszközrendszerét alkalmazva) jelöli a tanár mozgását. A látogatás után a vizsgálati jegyzőkönyv tapasztalatai alapján elemzi: mi az adott tanár tantermi mozgásának (helyváltoztatásainak pedagógiai funkciója, ha úgy tetszik: rejtett tanterve.	
Ajánlott idő	45 perc
A feladat sikeres elvégzéséhez ajánlott segédletek (pl. könyv, mintafeladat, sablon, szempontok)	
Osztályterem alaprajza, óra (esetleg stopper).	
Értékelési szempontok	
A térrajz, mozgásvázlat differenciáltsága, az elemzésnek pedagógiai karaktere	
GYIK: Gyakran Ismételt „hallgatói” Kérdések és válaszok	
Be kell-e avatni a tanárt? – Igen, tájékoztatni kell, hogy tanulási célú, a kutatási etika (anonimitás) szabályait tiszteletben tartó megfigyelésről van szó, ennek szempontját az óra végén mondjuk el neki – nyilván érdemes vele együtt értelmezni a tapasztaltakat.	